

K SITUACI

ODKUD TOLIK PENĚZ?

Pražskému parlamentu byl předložen státní rozpočet na rok 1949. Rozpočet se označuje, za vyrovnaný, s příjmy i výdaji něco přes 89 miliard Kčs. Proti loňskému prelimináři zvyšují se letošní výdaje o 22 miliardy, příjmy o 32 miliardy. Vlastní fiskální příjmy, které se loni odhadovaly na 44 a půl miliardy, mají letos dosáhnout výše přes 75 miliard. Kdo nechce ještě vědět, že provedené znárodnění neznamená ani zdaleka ukončení socializačního procesu v Československu, nýbrž teprve jeho hladový rozběh, bude se s podivením ptát: Odkud tolik peněz?

Odpověď na otázku dává expozé ministra financí, jež ohlašuje několik hospodářsko-politických opatření, navzájem souvisejících a účelově se doplňujících: Částečné uvolnění zásobování, ustanovení dvojích cen a zavedení nové spotřební daně, označené jako daň všeobecná. Částečné uvolnění zásobování vstoupilo ihned v platnost. Vztahuje se zatím na některé průmyslové výrobky, především na textilní zboží a obuv. Uvolnění zboží bude dále přidělováno na poukazy za nezvýšené ceny, ale jen některým privilegiovaným vrstvám obyvatelstva: dělnictvu a některým jiným skupinám zaměstnanců, dále prý malým zemědělcům do 15 hektarů, ale jen pokud splní všechny dodávkové povinnosti, potom vysokoškolským studentům, jimiž dnes mohou být už jenom komunisté, a posléze penzistům. Všechnu ostatnímu obyvatelstvu vliv odběrní poukazy odebrat.

JEDNO VYJASNĚNÍ

Josef Martinek

President Harry S. Truman, jenž proti mnohému očekávání a přes rozkol ve vlastní demokratické straně, přes deserci pravého křídla dixikratů z jižních států i levého křídla wallacoovců a za nimi skrytých komunistů v státech severních, vrátil se do Bílého domu ve Washingtonu, stojí před plněním svého poslání: utvrdit občanské svobody upírané černochům a sledovat liberální politiku ve věcech sociálních. Jeho opětné zvolení vyjasnilo leccos, i v našem československém táboře.

Do nového roku jdeme s čistým stolem.

Výsledek prezidentských voleb ve Spojených státech učinil především konec spekulacím slovenské pravice na krajně pravicový kurs. Nejen v posledních volbách, ale už v roce 1944, Slovenská liga, ohnisko slovenských separatistů, kteří za války podporovali Tisu, bu žádali Washington o uznání jeho vlády a ovšem stáli nejostřejší proti dr. Benešovi a proti boji za obnovení jednotné Československé republiky, sázela na vítězství Deweyho. Vůdci Ligy se dali s Deweyem fotografovat a slibovali si od jeho očekávaného vítězství hory doly pro své separatistické snahy. V roce 1948 si byli jisti vítězstvím úplným. Předseda Slovenské ligy Petr Jurčák, v těchto dnech zemřelý, dal se dokonce zvolit předsedou slovenského kampanního výboru republikánské strany. A časopisy Lize příznivé se jizlivě posmívaly „Čechoslovákům“, že drží s přdem prohranou věcí Trumanovou, na kterého měla Liga zle spadeno. Nemohla prezidentovi zapomenout, že odepřel přijat jejich delegaci, ale naproti tomu poslal velmi sympatický dopis jarnímu sjezdu Československé národní rady v Americe. Perážka Deweyho učinila novou silnou

čáru přes očekávání vůdců Ligy a přivodila nový vnitřní rozvrat v její řadách.

Výsledek prezidentských voleb přinesl trpké poučení také jiným skupinám národnostním, jež si ve vleku pravicových žilů zaspekulovaly na republikánské vítězství. Mimo Slovenskou ligu to byly hlavně skupiny polské a nadarské, jež se silně angažovaly ve volební kampani na straně republikánů a slibovaly si od vítězství nejen důrazný kurs protikomunistický, ale zioven protisociální. Překvapující Trumanovo vítězství jim řeklo, že si vsadily na špatného koně a že se musí smířit s faktem, že Spojené státy budou s Trumanem dělat politiku středu a nikoliv krajní pravce. Ze proto je marné jejich nadbíhání ultrakapitalistickým silám ve Spojených státech za účelem získání přízně americké vlády pro jejich cíle. Americký lid dal jasně najevo, že se neztotožňuje s politikou Wall Streetu, která probrála svůj boj proti prezidentovi podporovanému živlem liberálním a masami odorově organisovaného dělnictva.

President Truman byl zvolen na program sociální reformy, jež jde dále než reforma rooseveltovská, a odborově organisované dělnictvo se stalo i v Americe v posledních volbách politickou silou, kterou už nelze nikomu přehlédnout.

Vezmou si z amerických voleb poučení i ony živly v Evropě, které spekulovaly podobně jako Slovenská liga a reakce polská a nadarská a uvědomí si konečně, že ve Spojených státech byla v nejostřejším změnění sil politických porážena na hlavu jak krajní levice, tak krajní pravce? A že z toho třeba vyvodit jisté důsledky?

DĚTEM OTCE NÁRODA

Dr. Miroslav Rašín

Již několikrát jsem zasedl ke stolu, abych napsal články *svobodně* zítřku. Vše, co jsem napsal, zbludlo, když se mně dostalo do rukou druhé číslo a v něm uplání osmnáctiletého Z. K. z Basileje, to jeho uplání: „Prosíme Vás l.,“ jež nesmí zůstat objeveno.

Náš národ... že naimladší generace nás prosí...

stane se jednotlivci mezi námi, stane se nám všem. Slasti a strasti naša jsou nám společnými, účelů jednoho je účelů všech, žal a útrapa jednoho žalem a útrapou nás všech. A protož, pánové, važno si toho, co nás činí tím, že sou svojí... Za Václava krále nejčelnější vlastenci... tím úmyslem, aby prav...

DOMOV A EXIL

VZKAZ O JEDNOTĚ

Luděk Stránský

Jedná se o ustavení politické reprezentace Čechů a Slováků za hranicemi a jsme naléhavě vybízeni, abychom k tomu tlumobili několik myšlenek o jednotě. Řekneme nejdříve, co nás vyblží a co nás přesvědčuje o naléhavosti: Ve shromáždění majetku, který jsme přinesli s sebou přes hranice, nalézáme kapesní kalendářik z roku 1948, v němž jsme si tehdy v únoru poznamenali den nemilosrdné porážky a národního postižení. Kalendářik neříká o jednotě zcela nic. Říká však, že ti, kdo k ní dosud nedospěli, budou zkrátka s námi smutně vzpomínat, že už uplynul celý rok společného účelu, ale že patrně ještě nestačí, aby směli prohlásit, že tu jsou nad námi jako oprávnění milovníci zbědovaného národa, nikoliv pouze jako mluvěci jeho stran, skupin a směrů.

Z domova dostáváme mnoho vzkazů. V poslední době přicházejí dotazy, stále častější a naléhavější, které nás uvádějí do rozpaků. Ptají se nás vyčítavě, kde všichni jsme, co se tu s námi děje, jak se spolu snášíme a jaké tu máme vlastně překážky, že se o nás dosud neslyšelo, jak plníme poslání politického exilu. Připomíná se nám přitom, co se od nás chce a co se nám ukládá. Chce se od nás a ukládá se nám přesně toto:

1. Abychom neustávali připomínat světové veřejnosti, že český a slovenský lid je tlčen útliskem stálo bezmeznějším, ale že se nevzdává odporu, protože nechce nésti spoluvinu na zločinném mezinárodním spiknutí, chystaném proti světu.

2. Chce se od nás, abychom vytvářeli přesvědčovací světové mínění, že zlo plodí zlo a že z přítomného stavu v zemích střední a východní Evropy povstávají síly, které už už obchvacují kořeny společnosti, aby umrtvily její životní schopnosti a konečně rozvrátily její duchovní i hmotné hodnoty, vytvářené po tisíciletí.

3. Chce se od nás, abychom ukazovali, že jediný způsob společné záchrany je rychlé osvobození všech utlačovaných zemí a národů od cizí...

V hovorech s domovem, v nichž neustáváme, opakuje se nám stále a neodbytně tatáž otázka, zdali jsme rozuměli. Přizvuk otázky je někdy skoro kategorický. Naléhá se na nás, abychom odpověděli zcela určitě, ano či nikoliv: Zdali své určení, vymezené domovem, vsutku plnit chceme a zdali je plnit můžeme. Nemůžeme-li je plnit, proč nemůžeme. Nechceme-li je plnit, kdo tedy chce a kdo tedy nechce. My doima, praví se námi, jsme ve svém odporu jednotni, protože víme, že to, co pro tuto chvíli ztrácejí strany, získává národ. Uvědomte si to stojně vsa hranicemi. Žádáme od vás stojnou jednotu, ale nevykládáme ji tak, že chceme, aby všechno, co dosud tlole někde poráženo, muselo napříště tlole pohromadě a narušovat zdraví. Přicházejí k nám někteří lidé, kteří říkají, že jsou taky proti komunismu; významně k tomu dodávají, že si jednou nedají nic upřít, až něco bude. Odpovídáme jim podle pravdy, že proti komunismu, který se dal na cestu nozákannosti, je vsutku třeba velikých sil, aby byl přemožen. Dodáváme k tomu, že nikdy v budoucnosti nechceme upřít nikomu práva, která budou všem společná. Ale pravdivo zároveň s tím...

ODKUD NEBEZPEČÍ?

Mirko Sedláček

Lid se bojí diktátorů od nejdávnějších dob, protože každá diktatura se vždy uměla poslat o účinné napětí strachu. Je však dobrou známkou pro vyspělost podrobného národa, jestliže se diktátor musí zároveň obávat lidu. Československý lid se uskutku hrozí komunistického děsání a důsledků následků komunistické moci ve střední Evropě. Den ze dne je však zřejmější, že komunističtí diktátři se stále více obávají lidu. Seděl o tom propaganda režimu, soudy i slupované hrozby.

Vážnou hrozbou, používanou k zastrašování odporu, je návrat Němců do Československa v případě porážky komunismu a obnovení demokracie. Je to hrozba psychologické tinnosti.

Německá otázka byla pro Československo vždycky z otáček nejzákladnějších. Prezident Beneš a zahraniční vláda v Londýně vysoudili ze války důsledky z Mnichova, klouby s podporou západních mocností uznal velozákladní požadavok sudetských Němců po odzbrojení historicky nesporné českého území. Historicky měřeno, nepochybně správně označili další soužití nacistických Němců s Čechy v Československu za nemožné. Dobrý úmysl londýnské vlády a prezidenta Be-

neš byl ovšem prováděn komunisty a — jsem přesvědčen, že záměrně — po komunisticku. Bylo mnohokrát napsáno i v českém demokratickém tisku, co cítí československý lid: Odsun byl historickou nutností, komunistický způsob provedení byl nečeskoslovenský. Tento způsob provedení nám dnes působí za hranicemi těžkosti a starosti, nikoliv odsun sám, který byl schválen všemi našimi spojenci.

Jméno rádi volkovrstlosti Maršallov: plánu. Rozšíření tohoto plánu na západní Německo dává možnost hospodářských opatření, která mohou přispět k plnému začlenění odsunutých Němců do německého hospodářství. Skutečně teprve po zrušení shromažďovacích táborů a

po vytvoření nové existenci základny pro vystěhované obyvatelstvo přestane mít tento problém revisionistickou příchutí.

Marshallův plán pro Německo není tedy žádnou hrozbou Československu. Je s to ukončit problém odsunu, jehož nulnou druhou polovinou, na kterou žel československý lid nemůže mít vliv, je začlenění odsunutých Němců plně do hospodářství a života v Německu. Západovní svět proto i tímto svým úsilím hájí československý zájem.

Povážlivějším náznakem je však nadávna společná návštěva Klementa Gottwalda a německého komunistického vůdce Gortelacha u Stalina. Nejen že nedostatečně vyživované Československo musí přemáhat k výživě výhodného Německa, ale politicky jako slůvko Sovětů má spolupřidat bič jednotné komunistického Německa nad Evropou. V tom je skutečně nebezpečí a je v životním zájmu československého lidu, aby takové komunistické plány byly zmačeny.

DĚTEM OTCE NÁRODA

(Dokončení článku s první strany)

žil zamyslet se nad věcí a hlavně vyslovit to, vstoupily všechny národní strany do krise, která zasahovala až na samé jejich raiison d'être. Jedině tím si můžeme vysvětlit, proč došlo k základní změně struktury našeho politického systému. Strany byly — aby tak řekl — substancialisovány, dostalo se jim zprvu mluvy a později bez ostychu téměř statutu korporací, charakteru veřejnoprávních osob. Sekretariáty a předsednictva stran (t. j. osoby) z pudu sebezáchovy budovaly ze stran nerozborné bašty pro své politické a hospodářské posice, zapalovačů ústavu. Strany přestaly být prostředkem k dosažení politických cílů, staly se samými cíli. Strany přestaly

tu, reakci, fašismus. (Je ovšem nutno připustit, že vsup kterékoli z této stran do opozice byl v zápalu znamenal její zničení.) V tomto směru jsou vinny všechny strany stejně, ba nelze sprostít viny ani onu práv zhabovanou polovinu národa, protože si bez odporu dala vnútit svou pasivitu. Spojenými silami a společným úsilím byl národ umrtven, jeho sedmiletá touha a víra ve svobodu zklamána, takže v krizi, znovu se dostavivši koncem roku 1917 a vyvrcholivši v únoru 1948, nenalezlo volání po opozici v národě ohlasu. Znovu se ukázalo, že pouhé bašty stran nejsou a nemohou být baštami národní svobody. Znovu se ukázalo, že státní předsednictví a svědo-

hrozně mlkou byla učiněna sturdnice našeho politického systému. Jak byzantského se stali výchova svobodných generací i taku předvýchova k totalitní davovosti! Masaryk i Beneš se hrdě hlásili k tomu, že vycházeli z minulosti, z Husa, z Chelického, Hlavického a jiných, straníci vykládali však ve školách i v tisku dávali poziti naši historii a myšleni našich velikých mužů jen za zorného náhla těchto dvou velikých osobností přitomnosti. Jsou to tvrdá slova, která snad vzbudí u mnohých členů nespokojenost. Nemohu každého z nich vést zpět za ruku do školních skamen, nemohu předložit všechny noviny za dvacet až třicet let zpátky reprodukovat všechny

roce 1945 až 1948. A nyní stojí národ, mladý basilejský přítel, bez autorit, odtržen od své minulosti. Bez hluboké a nesmrtelné moudrosti a prozíravosti svých velikých mrtvých a silných. Zmílá se v isidlech dílčích programů, hesel a nářadností, které mu v hodině úzkosti a pohoršny nemohou pomoci Tvůj dopis Svobodnému zítřku je otázkou: co dál? co teď? — Chceš sílu, chceš vzor, chceš hrdost.

Jsi mužem svobodným, byl i v nesnázích, v nouzi a ve vyhnanství. Nejsi prvními Čechem v tomto poslání. Dýcháš svobodný vzduch, máš právo být slušným člověkem. Musíš se takovým vrátit. Už se kolem sebe na všem, co vidíš. Národ Tě bude potřebovat. Budeš jeho solí. Uvědom si po tom všem, co jsem Ti napsal a po všem tom, k čemu sám přemýšlením dospěješ v zemích svobody a občanské kultury, že více než politiku, více než vzdělání a více než blahobytu bude Tvůj národ potřebovat výchovy. Vozni si zu úkol, Ty i Tvoji vrstevníci, aby nový národ byl jinak vychovávan než jsme byli my a Vy sami. K osobní hrdosti a ne k patolizalství. K samostatnému myšlení a ne k papouškování. K účel a nikoli k anonávisi k soupeři či odpůrci. K solidaritě a nikoli k donucovací. K přímosti a nikoli k chytráctví. K poctivosti a nikoli k prospěchářství. K pravdě a nikoli k sloganům. K účel a mrtvým a nikoli k zbožňování živých. K superioritě nad chámou a ne k ustupování před ní. K pevnosti přesvědčení vlastního a nikoli k nošení politické legitimace v kapse. K účel k sobě samému.

Snad bude ještě chvíli trvat, příteli, než si my starší opravdové uvědomíme, že naše pohroma není jen v Mnichově, že není jen v Kosičích, že není jen v Kremli, ale že je to také v nás samých. Za ten milovaný a opravdu lásky hodný náš národ zmekl v páteři, zešvejkoval. A že na tom nose spolupinu naše bloudění již v první republice. Věřím však, že až si to uvědomíme, najdeme mezi námi dosti těch, jimž budeš inco světit vedení svého zmateného srdce. Jako splnil národ 28. října 1918 přiroctví Palackého o tom, že Češi přetrvají Rakousko, tak splní československý exil i toto přání Otce národa: „Přál bych, aby jedni i druzí více byli pamětlivi osudného poslání národa našeho a neplodili mezi námi

Náš velký spojence má mravní systém, který není mravní... Smlouvy nejsou sovětské vládě posvátné... Uzávěl jsem v Postupimě jisté smlouvy, které sovětská vláda neuznávala. Jisté smlouvy byly také uzavřeny na Jaltě, ale žádná z nich nebyla rovněž zachována... Jsem si jist, že kdyby ruský lid měl slovo ve vládě, tyto smlouvy by byly splněny.

President Harry S. Truman ve výroční Independence

Mám rád starého Joe Stalina, je to dobrý chlap: je však věcněm Politbyra. Chci by uzavřít jisté smlouvy a chci by je také plnit, ale Politbyra mu to nedovolí.

Z volebního projevu prezidenta Harry S. Trumana

Zpráva prezidenta Trumana o rozporu v moskevském Politbyru zní známým způsobem. Slyšeli jsme zprávy o podobných rozporech už dříve, na příklad o rozporech mezi Hitlerem a jeho generály, a víme, co přišlo. Já tomu nevěřím a jsem přesvědčen, že je to propaganda, kterou podněcuje Sověty, aby klamaly lidi dobré vůle... Je malý rozdíl mezi německým fuchrerem a fuchrerem sovětským; ani v jednom ani v druhém systému není místo pro áchylky.

Lord Vansittart

V žádném ze spisů, které Stalin dovolil uveřejnit ve své zemi, není nikdy zmínka o možnosti, že komunismus a kapitalismus mohou nekonečně vedle sebe existovat v téže zemi. Naopak, Stalin od počátku zdůrazňoval, že oba systémy jsou neslučitelné a že na konec musí dojít k naprostému zničení jednoho nebo druhého... Stalin vždy byl v zásadě bigotním a fanatickým věřícím ve světovou revoluci. Jestliže si popleteme přímici s mřížemi, budeme opakovat omly z Teheranu, Jalty a Postupimě a přispějeme sami k zánubě, která je pro nás určena.

Historicus v lednovém čísle Foreign Affairs

Až dosud neudělala Amerika nic, aby oslabila sovětské satelity: z

Kritika doby

přijili pod ruskou vládu, a od té doby nic nemýdal.

Edgar Ansel Mowrer v pařížském Le Monde

Podle amerického státního tajemníka Kennetha Royalla nachází se toho času v koncentračních láhorech Sovětského svazu 13 milionů Rusů, Čechů, Poláků, Němců a jiných cizích příslušníků.

Pařížský Le Monde

Dne 28. prosince byl zatčen oslíhomský kardinál Mindszenty. Jeho zatčení nemá v současných dějinách příkladu. Naposledy byl v letech 1873-1875 uvězněn polský arcibiskup Ledochovský; stalo se to na rozkaz Bismarckův, ale Ledochovský byl jmenován kardinálem teprve za svého věznění. Před dvěma roky byl uvězněn záhřebský arcibiskup Štěpánec. Vážné nebezpečí hrozí nyní pražskému arcibiskupovi dr. Josefu Beranovi.

Zo zpráv světového tisku

Sedl rychle zraje k jednotě v tom smyslu, že různé země a národy se slévají stále více závisťmi na sobě ve svých potřebách... Skutečně světové občanství dozrává... Potřebujeme k tomu jen trpělivost, obracivost, snášlivost a sebedůvěra.

Anglický historik profesor T. o y n b o u

Demokracie se musí poučit, že svět je nyní příliš malý pro tuhé koncepte národní suverenity, které se rýpnuly v době, kdy národy byly soběstačné a kdy jejich blahobyt a bezpečnost závisely jenom na nich samých.

Generál Dwight D. Eisenhower v Pamětech

V informovaných kruzích katolických se praví, že papež Pius XII. hodlá v případě války opustit Řím, aby po pravděpodobném obsazení Itálie sovětskou armádou mohl zůstat ve styku s katolickým světem. Papež by se prý uchýlil asi do Španělska, protože za druhé světové války se ukázalo, že překročení hor působí sovětským vojskům velké potíže. Proto by prý Pyreneje skýtaly dostatečnou ochranu. Papež se však domnívá, že překročení Alp z

POSELSTVÍ NADEJE

Dr Vratislav Bušek

Dne 5. ledna přinesl prezident Spojených států amerických Harry S. Truman u nás své poselství k novému, jednadesátému kongresu. Svět očekával toto poselství s napětím. Předpokládalo se, že prezident, který si je jist svým kongresem i senátem, určí v něm určitá i zahraniční politiku Spojených států pro nejbližší budoucnost.

Vnitřně politická část presidentova poselství začíná především oběma Spojenými státy. Ale, jak řekl prezident Truman, „nás domácí program je základem naší zahraniční politiky“. Už proto všichni, kdo se zajímají především o směrnice politiky zahraniční, nemohou přejít bez pozornosti ani vnitropolitickou část poselství. Neboť všichni, kdo hledí k Spojeným státům s nadějí, že od nich vyjde podnět a účinná pomoc k hospodářské, politické i mravní obnově Evropy a světa, vědí velmi dobře, že jenom hospodářsky silná a sociálně vyrovnaná i uspokojená Spojená státy mohou splnit všechna očekávání.

S uspokojením proto čteme i my brněňští prohlášení prezidenta Trumana, že „stav Spojených států je dobrý“. Od poslední velké krise roku 1929 počet obyvatelstva vzrostl o 20 procent, zatím co zemědělská výroba se zvýšila o 45 procent a výroba průmyslová o 75 procent. To je jasné sloupce životní úrovně a kapitalistického státu, jež dává odpověď na nízký standard států komunistických.

Velká síla presidentova poselství, sebevědomého a klidného, naplněného vírou v úspěšnost americké demokracie, leží v tom, že neznamená ani reakci, jak agituji komunisté, ani oslabení na dosavadních výsledcích a formách americké

ho života, nýbrž že ohlašuje další radikální pokrokový vývoj, který jde dále než Rooseveltův New Deal. Trumanův program, nazvaný Neo-New Deal, je důrazným varováním všech, kdo spekulovali na to, že výsledkem boje proti komunismu bude reakce, návrat k ryzi-mu liberalismu. Proti komunismu lze bojovat jen silou a hospodářským úspěchem, který zaručuje lepší životní standard a daleko větší sociální pokrok, zachová-vající tvořivou podnikavost jed-notlivce, znemožňující monopolistické snahy velkého finančního kapitálu a uspokojující zvláště střední, zemědělské a dělnické vrstvy. To vše je jádrem Trumanova vnitropolitického programu, jehož vrcholný cíl je vyjádřen ve slově, která se v komunistickém slovníku a zvláště v komunistické praxi nevyskytuje a vyskytovat nemůže. Je to slovo happiness, štěstí. Blahobyt všeho lidu, rovná práva všem a rovnou příležitostí všem, to je cíl americké demokracie, svobodně pracující a stále více prosperující.

Jenom podrobná četba Trumanova poselství pod tímto zorným úhlem ukáže, že tu jde o více než o pouhý vládní program; jde o program, který se může postavit proti utopistickému programu komunistickému: místo slibů — skutečnosti, místo teroru — svobody,

místo bezpečnosti a prospěchu jedné třídy — bezpečnost a prospěch všech lidí, místo bída a zoufalství — štěstí, proti síle — síla, proti víře — víra. Trumanův program je program demokracie úspěšné a v sebe věřící.

Z ní vychází zahraniční politický program: „Srdcem naší zahraniční politiky je mír“, praví poselství. „Vedoucí směrnicí americké zahraniční politiky třeba hledati v uvědomělé mzinárodní spolupráci. Dokud však n bude zřízen takový systém světové bezpečnosti, ve který bychom mohli míti plnou důvěru, nemůžeme se zbavit uloženého břemena — udržovati nebo vytvářeti takové ozbrojené síly, jež jsou s to odstraniti každého útoku.“ Proto je obecní povinný vojenský výcvik podstatnou podmínkou bezpečnosti Spojených států. „Pevný, připravený a silný Trumanův pacifismus však neznamená pacifismus sobecký. Zmručená srdce všech obětí komunistického násilí vřadostně álevě nabývají nové naděje a víry ve vítězství spravedlnosti a míru pro všechny.“

Lidé bez domova, zbavení dočasné své vlasti, uvítají s radostí slova prezidenta Trumana, že „naše bránu mají býti otevřeny osobám vlasti zbaveným bez každé neslušné diskriminace“.

A národy, zbavené dočasně svobody a všech lidských práv, postlžené komunistickým úskokem a terorem, s hlubokým pohnutím slyšely slova velkého slibu: „Měli by býti nyní jasno všem národům, že nechceme udržeti status quo. Nemáme v úmyslu zachovati bez právi minulosti.“

BUDOUcí ORGANISACE EXILU

ab

Jednání o ustavení Rady svobodného Československa vsílupilo do nálehavého stadia. Rozhodujícím aktem budou porady ve Washingtonu, ohlášené na konec ledna. Washingtonské porady předcházejí závazné jednání v Paříži. Po Novém roce se konaly v Paříži především interní porady některých politických stran, které poučovaly potřebu projednatí otázku svého vlastního ucelení a zároveň se rozhodnouti o postupu ve společných věcech exilu. Na interní porady stran navazovala jednání, jichž se zúčastnili zástupci politických skupin z Paříže a z Londýna, i některé osobnosti mimo strany. Úsilovné jednání skončilo dohodou o pokračování porad ve Washingtonu. Do Spojených států pojedou pařížští a londýnští zástupci politických skupin strany lidové, republikánské, sociálně demokratické, národně socialistické, slovenské strany demokratické a strany svobody. Z osobností mimo strany generál S. Ingr a Ferd. Peroutka. Zvláštní zájmy živnostenského stavu bude svou osobou zastupovat býv. poslanec Fousek. Výsledek washingtonských porad bude vyhlášen v únoru v Londýně.

PERSEKUCE A MSTA

or

Začátkem prosince byl zatčen generál Kutlvašr, vojenský velce pražského povstání v květnu 1945. Kutlvašr upadl tehdy do komunistické nemilosti, protože za podpory vlásové uchránil Prahu od větší zkázy a zůstal hlavní odpor Němců před příchodem osvoboditelů. Rude armády. Nyní získali komunisté záminku k vykonání msty: Obvinují gen. Kutlvašra ze spiknutí a ze přípravy ozbrojeného povstání. Oddělení politického zpravodajství při ministerstvu vnitra provedlo ve dnech od 24. do 27. prosince rozsáhlou operaci na domnělé členy Kutlvaškovy skupiny a zajistilo v českých zemích 1.200 až 1.300 osob, u nichž prý byly nalezeny i zbraně a vysílací stanice. Největší počet zatčených je z průmyslového a dělnického Ostravska. V Rakovníku byli zatčeni všichni členové místního Aeroklubu. Činnost agentů státní bezpečnosti je podněcována pokyny z ministerstva vnitra, v nichž se tvrdí, že prý hrozí vznik partyzánských skupin v některých oblastech republiky. Obavy vládnoucích komunistů pramení hlavně z nejistoty v mezinárodní situaci.

DVOJÍ CENY

st

Nejvyšší úřad cenový v Praze vyhlásil ceny některých druhů zboží na volném trhu. Z pražského listu zaznamenáváme příklady nových cen v Kčs:

Původní cena:	Volný trh:
Pánský zimní...	1.422
Látka na šaty...	7.744
1 m...	321
Košile...	505
Ponožky...	37
Kapesník...	20
Průstěradlo...	396
lněné...	3.307
Obuv pánská, Bat'a...	569
Obuv dámská, Pneumatika...	269
na kolo...	58
Mýdlo jádřové...	7.50
Mýdlo toaletní...	7.50

Před vyhlášením dvojích cen byla provedena revize zásob v obchodech i v soukromých bytech občanů. Všechny obchody mimo závody potravinářské zůstaly od vánočních svátků do 5. ledna uzavřeny a byly přísně střeženy. Do pražských ulic nestoupila znovu ozbrojená zvodní mlíče, která přepadala občany a odebírala jim sebevlastní balíčky bez ohledu na obsah. Tvrdila, že zabavuje zbraně a předměty získané na černém trhu, protože řádné obchody jsou uzavřeny. Při revizích bylo zabaveno mnoho zboží zvláště v závodech zlatnických a textilních. Mnoho osob bylo surově ztýráno. Dlouhé uzavření obchodů způsobilo různé poruchy. V některých případech bylo na příklad nutno odložit i pohřby, protože z uzavřených sklada nebylo možno dostat rakve.

PROTEST DO PRAHY

enr

Prosinecový Národní sjezd českých a slovenských spoiků a organizací v Americe usnesl se na tomto protestním projevu, který byl poslán pražské komunistické vládě prostřednictvím jejího washingtonského velvyslance dr. Vladimíra O u t r a t y:

Američané československého povodu, kteří za účinné pomoci své nové vlasti a jejích volkých presidentů Wilsona a Roosevelta platně přispěli v obou bojích k zbudování Československé republiky a k jejímu osvobození z jarní nacisty, těžce nesou úplné potlačení občanských svobod a brutální zkrácení demokracie v své staré vlasti. Bolestně se nás dotýá zničení svobody slova, tisku a samosmáždování a zejména kruté pronásledování všech, kdo věrní zůstali zásadám demokracie Masarykovy a Benešovy. Cítíme hluboce s nešťastným pronásledovaným lidem českým a slovenským, se svými rodnými bratry a sestrami, a důrazně protestujeme proti zavedení diktatury, tak cizí duchu našich dějin a svobodnýmylonným tradicím lidu československého.

Uznáváme právo lidu v Československu zavést si a zaříditi svoje politické, hospodářské, sociální a kulturní poměry podle svých přání i potřeb, ale nemůžeme souhlasit s násilnými násolením řádu, který se přiči právnímu cítu a smýšlení vainé většiny lidu československého, jehož vůle byla znásilněna plebiscitními volbami, jímž rovných nacházíme jen v státech čistě diktátorských.

Jako věrní stoupenci myšlenky účinné, na rovnosti všech partnerů a jejich národní nezávislosti založené vzájemnosti slovanské, osře odsuzujeme studenou válku, kterou z cílného poručení a v zájmu vede nynější československá vláda proti Jugoslavii, s jejímž lidem pojí náš lid totiž pásek opravdového bratrství.

NA LOUV DEVIS

S.

Provádění pětiletého plánu, jeho úspěch nebo neúspěch, závisí na intenzitě výměně zboží se svobodnými zeměmi, z nichž je třeba dovážet suroviny a minato velké investice k chystané přestavbě průmyslu. Úvěrové naděje, zejména pokud byly spojovány s jistými illegálními dodávkami zbraní, zcela selhaly. V Praze prolo rozhodli, že potřebné devisy musí býti opatřeny všemi prostředky, vývozem zboží i za zhrátové ceny, bezohledným d u m p i n g e m.

Newyorský Daily Mirror uveřejnil 2. prosince úvodní článek, z kterého lze usoudit, jak pražská bonička za dolarovými zákazníky začíná a jak působí. Citujeme aspoň v zestrucněném znění: „Je nám líto, nepřijde me! Dostali jsme dnes od pana dr. Karla Finka, obchodního přidělnice, pozvání na tiskovou konferenci na československém generálním konsultátu. Používáme této příležitosti, abychom zaslali své politikáři: Vynechte nás, pane doktore!“

Předmětem konference je uspořádání československé průmyslové výstavky v první polovině ledna v Museu věd a průmyslu. Bude to prý opravdu pěkná podívaná. Dr Finka praví, že výstavka obsahuje všechna důležitá odvětví československého průmyslu a bude informovat americkou veřejnost o rozsahu i stavu současné československé výroby.

Býlí bychom si rádi na tiskovou konferenci a potom i na výstavu, protože jsme odedávna obdivovali československý lid, jeho umění a práci. Pak jsme si však vzpomněli na zavražděného Jana Masaryka a umučeného Edvarda Beneše.

Vzpomněli jsme si také na únorový puč komunistů, na jednu jedinou kandidátku v minulých květnových volbách a na odborové organizace, ovládnuté komunisty. Rádi bychom nabídli panu Finkovi malou sázku: Vysáde me se o talír boršče, že všechna důležitá odvětví československého průmyslu

lu na budoucí výstavce zastoupena nebudou.

Ukáží nám Škodovy závody z Plzně děla, munice, tanky a ostatní válečný materiál, jímž tolik prosívaly?

Škodovy závody v Plzni patří k nejdůležitějším československým průmyslovým podnikům vůbec. Ale tyto závody pracují pouze pro pravé vládce této země, kteří nejsou v Praze, ale v Moskvě. A zatím co komunističtí loutkovi vládci v zemi a opravdoví vládci v Kromělově Spojené státy, Československo se tu snaží vybudovat svůj obchod. Činí tak proto, že v zotročeném Rusku není odbytu pro zboží, jež jsou českoslovenští lidé schopni

Komunismus uchvátí Československo vojensky a politicky. Příkladku je, že je n může uchvátit hospodářsky. Bez zahraničního obchodu, kterému sovětské Rusko nemůže pomoci, nemohou českoslovenští diktátři dáti československému lidu nic, čím by zvýšili jeho klasický životní úroveň. Otázku je, zdali máme napomáhati obchodnímu styku, který dovoli komunistickým vládcům, aby zůstali u moci a zvyšovali svůj nátlak na československý lid?

Kdo je šťasten, že byl pozván na československý konsultát, může tam jít, přeje-li si to. Půjde tam pouze ten, kdo si přeje, aby československý průmysl pod rudým fašismem dělal ztráty. Pokud jde o nás, my zástupové stranou. Děkujeme Vám, pane dr. Finku, za pozvání.

AGITPROP NA VSI

bk

Do obec Dobří Slivna u Benátek nad Jizerou, ryze zemědělské a převážně nekomunistické, byl po únorových událostech poslán mladý učitel, funkcionář komunistické strany, s úkolem získat rolníky a domkáře pro nový řád. Učil se sam ustanovit předsedu místního akčního výboru, místního národního výboru a pobočky Jednotného svazu českých zemědělců. Nalo výzval občany vyhláškami všechno obyvatelstvo ke vstupu do komunistické strany.

Nečekal ani na výsledky výzvy, který se hned neprojevil, a začal s donucováním. Vyměňoval nesplnitelné kontingenty dodávek, znovu rozdělával pozemky a dohlížel na výkup všech zemědělských výrobků. Plody jeho práce se ukázily ve volbách: Podle zákona o tlaku a protitlaku odevzdala většina bílé listky. Je zbytečno psát o nových represáliích: z Dobřího Slivna se stala podle biblické metaforu obec dáblem navštívená.

Koncem listopadu došla snad trpělivost některému z rolníků a učitel byl jednoho večera vyrušen cihlou, která vletla oknem do jeho domku. Na cihle byl nápevněn dopis, ve kterém se učitel vyzyvá, aby do čtyř dnů opustil vesnici. Následky byly podle komunistického přesvědčení úměrné činu: Státní bezpečnost pozvala kmu přes třicet lidí a odvzala je do Mladé Boleslavi. Na ochranu učitele byl ustanoven četník a v noci hliždilo domek osm hasičů. Ale ani tato opatření nezabránila, aby se

přesně čtvrtého večera neopakovala historie s cihlou, na níž bylo učitelé oznámeno, že hližta prošla. Učitel vyběhl před domek a tvrdil, že v tom okamžiku zaslechl přý výstřel, který paull proti němu. Do obce byla ihned alarmována státní bezpečnost. Všichni obyvatelé nad deset let byli shromážděni do místní Sokolovny a zkoumáno jejich písma levé i pravé ruky. V Sokolovně byli drženi 48 hodin. Policie potom provedla další zatýkání a téměř všichni muži byli odvezeni. Vyšetřeno nebylo nic, ale zatčení zůstávají ve vazbě. Shledává se proti nim alespoň, co kdy před lety řekl o Stalinovi či roku 1945 o Hrušovi. Neznámý původce činu nepochylně neznal slova F. N. Saldy: „Když všechna světla pohasnou, když nebo je temné nejhorší tmou, září nám poslední světlo nebeské: státní bezpečnost. A od ní, věřím, rozeznáme se zas jednou všechna světla pozemská.“ — A přec, což nejeden z jejich duchu a ve stejné víře?

KRAJANÉ V CIZINĚ

Bohuslav Jilek

Od února 1948 uniklo prý z Československa asi 12.000 až 20.000 osob; těmito čísly se odhaduje síla „lidského odboje“. Přesné číselce bude znát ústřední vedení pomocné akce. Část uprchlíků je ovšem dosud mimo evidenci. Při častých přechzech z země do země a zpět a naopak, na svých cestách lidé hledají utváření, aby se jim v různých národních skupinách a v různých zemích udrželi a mohli pro každý případ znáti i jejich rozvrstvení věkové, jejich vzdělání, odborné školení, znalosti jazykové a j.

Důležité je, aby při evidenci uprchlíků byly zjišťovány a izolovány živly, které se do exilu vlou-dily s určitým posláním rozkladným a zradčivým. Frankfurtský proces je tu výstrahou. Zdáli bude našich lidí v exilu přibývat a v jakém tempu, nemůžeme dnes posoudit. Pohraniční kordony a hlídky v Československu se stále sesilují a risko vzrůstá.

Mnozí naši lidé přešli hranice s malým kufříkem nebo jen s aktovkou a malou nebo žádnou hotovostí v domáci či cizí měně. Velmi mnozí tyto hotovosti odevzdali orgánům německé nebo spojenecké hranicní kontroly na ujistění, že při opuštění Německa jim budou peníze vráceny. Nyní v láborech jsou bez prostředků, často jen v letních šatech

a v lehkém prádle. Je přirozené, že očekávají odněkud pomoc, zvláště když slyší a čtou o statistických zásilkách dárkových balíčků ze Spojených států do Berlína a do západního Německa. Vidi dobře, že vedení čs. pomocné akce má nepatrné prostředky. Vlady západních mocností poskytují snad malou výpomoc, a to jen na přechodnou dobu téh, jímž povolíli přijezd na svoje státní území.

Zraky se tedy obracejí ke krajanům, usedlým v zemích tak zvaného Západního bloku. Z dějin prvního odboje je známo, jak jejich hmotná pomoc usnadnila revoluční práci Masarykovu, Benešovu a Štefánikovu. Tehdy dokonce někdo zavedl dobrovolnou národní daň, které se podrobili i

naši váleční zajatci, pokud mohli být vydělečně činni. Jinde to byly pravidelné sbírky. Tak naši krajané zajistili finanční nezávislost vedení odboje, aby při stavbě vládami Spojených států jim rat-povával, ale nikoli nastal v o v a l. Druhý odboj měl v čele uznanou vůdcovskou autoritu, poměrně brzy i vládu de facto, státní radu, úřady a značné finanční možnosti vlastní.

Třetí odboj nemá těchto všech orgánů a začíná s holýma rukama. Nejblíží naši oporou jsou zatím jen naši krajané, kteří ani nečekali na naši výzvu, ale organizují už pomocné akce, jak čteme a jak se dovidáme. Je přirozený náš zájem o jejich počet, o rozložení v různých státech a o jejich poměr k třetímu osvobozenému hnutí. Prakticky přijdou v ávahu ovšem jen krajané v zemích tak zvaného Západního bloku, tedy všude v evropské mimo Sovětský svaz a jeho spojence či vasaly. Pramenem jsou údaje odhadu, který pořídil a uveřejnil loni na jaře Čs. ústav zahraniční v Praze.

Češi a Slováci

usedli v cizině mimo země východního bloku podle odhadu z konce roku 1947

Země:	Čechů:	Slováků:	Celkem:	Afrika celkem	700	300	1.000
Belgie	3.000	2.000	5.000	Kanada	2.000	40.000	42.000
Francie	2.000	10.000	12.000	Spojené státy	520.400	484.400	1.004.800
Itálie	700	300	1.000	Argentina	20.000	25.000	45.000
Německo	12.000	2.000	15.000	Bolívie	100	100	200
Holandsko	1.000	500	1.500	Brazílie	1.000	500	1.500
Rakousko	40.000	10.000	50.000	Ekvador	500	—	500
Velká Británie	2.500	500	3.000	Chile	300	200	500
Švédsko	200	—	200	Paraguay	200	100	300
Švýcarsko	1.900	100	2.000	Peru	200	100	300
Ostatní evr. státy	300	200	500	Uruguay	800	700	1.500
E v r o p a celkem	64.600	25.600	90.200	Ostatní am. státy	500	200	700
Turecko	200	—	200	Amerika a celkem	576.500	566.900	1.143.400
Ostatní as. státy	3.000	2.000	5.000	Australie a Oceánie	800	200	1.000
A s i a celkem	3.200	2.000	5.200	Celkem v zahraničí v zemích záp. bloku	645.800	695.000	1.240.800

naše ústředí jistě požizuje adresář jejich spoiků, sokolských jednot, církevních sborů atd., aby je účelně zapojilo do propagandní a pomocné akce. Někdo nežádá almužny nebo úvěry. Někdo dává. Často je dobrá rada daleko cennější. Krajané znají už politické i hospodářské poměry své nové vlasti, mají důvěru místních společenství i úřadů. I mezi nimi bude značný počet sociálně slabých a bylo by nešťastností očekávat od každého hmotné oběti. Někteří nás předešli z domova jen o pár měsíců nebo nějaký rok — asi 3.500 zůstalo jen v Anglii po květnu 1945 a ušelfilo si trpké zklamání následujících tří let domů. Většina žije v cizině v první, druhé i třetí generaci. Patří k různým povoláním, politickým směrům a dívají se patrně také nesejně na

V zemích tak zvaného východního bloku, v Sovětském svazu s asijskými, v Albánii, Bulharsku, Jugoslavii, Maďarsku, Polsku a Rumunsku žilo koncem roku 1947 asi 122.200 Čechů a asi 567.000 Slováků. Celkem tedy žije v cizině asi 1.230.000 krajanů, z nichž je asi 768.000 Čechů a asi 1.162.000 Slováků.

Poměrné zastoupení Čechů i Slováků v obou světových skupinkách a v celku vyjadřuje tento přehled:

	Západní blok %	Východní blok %	Mimo blok %
Češi	52,04	17,73	30,23
Slováci	47,96	82,27	69,77

Nejsna tedy v cizině zcela sami. Skoro v každém státě, jak je vidět z přehledu, nalezneme krajanů a

ANTOINE A MILENA

Marie R.

Z tiskoviny, které docházejí z domova, je opětovně vidět, že radovat se, radovat neustále a lidsky, soukromě a po svém, je tam člověku nejen obtížné, ale už téměř nedovoleno. Dovoleno, ba kategoricky přikázáno jsou jen radosti zorganizované pro kolektivní celky. Je to druh radosti, který bude svým esencem ještě více rozšířen. Svědčí o tom projekt Náměstí Budovatelů, které podle prohlášení primátora náměstka Rudolfa - postaveno bude, protože je potřebujeme pro národní manifestace.

Denisovo a Masarykovo nádraží v Praze zní: získaná rozloha osmi hektarů pojme čtvrt milionu lidí. Tam tedy bude možno každému jít ve dne a hodiny, vymezené v příslušném plánu otáčení pro příslušnou a dogmatickou radost všech. Tam se bude jásat kolektivně, aby nikomu nepřišlo na mysl zaloužit po prostém, soukromém a neideologickém pohybu, při němž by se mu chtělo zasít třeba o tom, že se snad jednou povede zase lít.

Všelikové čs. instituce se právě pohoršují nad filmem francouzského režiséra Jacques Beckera „Antoine a Antoinette“. Film patří k nejpřehlednějším a je plný espritu a okřídlené zábavností. Hraje se proto, že byl zakoupen ještě před komunistickým pučem. ÚRO jej dalo do klauzury, protože prý „zlehčuje úsilí pracujícího člověka o lepší život na pouhou houlečku za peníze, za výhrou v loterii“. Jakýsi nerudný kritik v Kulturní politice k tomu dodává: „Vyhází milion!“ Pekná výjimek, kdo by ses s ochotou nemyslel do takového suu a úniku,

byť i jen na dvě hodiny? Je to jednoduše nepřijatelná výchova k milionové mentalitě ve společnosti, spjící k socialismu. Z podobných ideologických důvodů, z nichž je zavrhován film „Antoine a Antoinette“, bylo právě zničeno šest nových českých filmů, dokončených v barandovských ateliérech a připravených k premiéře.

To je jedna ukázka z mnohých, že dnešní československý občan si už nesmí do svého horkého života přimísit ani kapku směn, tohoto surrogátu radosti reálnějšího, než v dnešním Československu uměly.

Stejná nepřijatelnost malých radostí vane ze sloupků v jiné Kulturní politice, kde ostře napadají ženský list Milena. Milena je čtení snad málo inteligentní, ale na stejném intelektuálním stupni jsou zastáti i noviny a časopisy, jejichž působení se pochybuje na bezpe-

pečnosti prohlášené rovině.

Kritik však neodsuzuje úroveň Mileny. Odsuzuje buržoazní úžor na módu, psátovány prý jako opium v tomto časopise. Podle ci-

tátů, uvedených jako odstrašující příklad, je však vidět, že Milenu módní povídačky je velmi krotce přistříženo podle současných československých možností. Ale raději na příklad žen, jak si to má usnadnit, aby vypadala upraveně skoro bez mydla, nebo jak vykouzlit slušnou bluzu či sukni z troskek oblečení, které jí zůstalo z lepšího času, je jedním z mnoha strašlivých a neodpuštělných hříchů proti socialismu.

V druhé polovině února L. p. 1948 zastavila se před výkladní skříní Na příkopě žena, živý příklad jedné z těch, které se bojí mydla, jejího a žehličky. Plivla na sklo, za nímž visely jediné, ostatně velmi prosté dámské šaty, a nenávisťně usykla: „Tohle tu za chvíli nebude!“

Záhy se dočkala. Všichni, kdo se domnívali, že chodit nečistý a zanedbaný je toleť jako vyznávající politickou ideu, dočkali se s ní. Dnes už nik takového není za pražskými výklady vidět. Je jí a jim lépe, když Československo, země kvetoucí, bylo strženo do bíd? Je jí a jim lépe od té chvíle, kdy došli, že československý člověk kromě všech ostatních svobod byl zbaven i svobody nití snad pošetilé, snad neracionální, snad neúčelné, snad individuálně sobecké — ale normálně citlivé a normálně neregulující lidské srdce?

Upřichlík. Velkou péči jsem ovšem věnoval rozhovorům s představiteli IRO pro Německo v Bad Kissingenu, kde je jejich hlavní stan. Získal jsem od nich cenné sdělení, jak naši lidé strádají a mohli jsme vyslechnout všechny jejich oprávněné požadavky. Moje paní se přitom zajímala hlavně o děti o děti, ženy a studenty a o sociální věci vůbec. V některém ohledu měl jsem možnost ihned zasáhnout. Ve Frankfurtě jsem jednal s úřadem, který se snažil, aby se odstranily různé organizační zá- vady; mluvil jsem s politickým poradcem generála Claye, který mi přislíbil, že americké autority budou podporovat rychléjší odsun našich lidí z Německa; jednal jsem s vojenskými činiteli americkými — na příklad výsledok těchto rozhovorů se projevil v tom, že američtí vojenská představitelé jednali o kon- kretních věcech se zástupci našich

upřichlíků. Velkou péči jsem ovšem věnoval rozhovorům s představiteli IRO pro Německo v Bad Kissingenu, kde je jejich hlavní stan. Získal jsem od nich cenné sdělení, jak naši lidé strádají a mohli jsme vyslechnout všechny jejich oprávněné požadavky. Moje paní se přitom zajímala hlavně o děti o děti, ženy a studenty a o sociální věci vůbec. V některém ohledu měl jsem možnost ihned zasáhnout. Ve Frankfurtě jsem jednal s úřadem, který se snažil, aby se odstranily různé organizační zá- vady; mluvil jsem s politickým poradcem generála Claye, který mi přislíbil, že americké autority budou podporovat rychléjší odsun našich lidí z Německa; jednal jsem s vojenskými činiteli americkými — na příklad výsledok těchto rozhovorů se projevil v tom, že američtí vojenská představitelé jednali o kon- kretních věcech se zástupci našich

upřichlíků. Velkou péči jsem ovšem věnoval rozhovorům s představiteli IRO pro Německo v Bad Kissingenu, kde je jejich hlavní stan. Získal jsem od nich cenné sdělení, jak naši lidé strádají a mohli jsme vyslechnout všechny jejich oprávněné požadavky. Moje paní se přitom zajímala hlavně o děti o děti, ženy a studenty a o sociální věci vůbec. V některém ohledu měl jsem možnost ihned zasáhnout. Ve Frankfurtě jsem jednal s úřadem, který se snažil, aby se odstranily různé organizační zá- vady; mluvil jsem s politickým poradcem generála Claye, který mi přislíbil, že americké autority budou podporovat rychléjší odsun našich lidí z Německa; jednal jsem s vojenskými činiteli americkými — na příklad výsledok těchto rozhovorů se projevil v tom, že američtí vojenská představitelé jednali o kon- kretních věcech se zástupci našich

(O politických vě- cích československých exulantů.) Mluvil jsem ovšem s představiteli všech politických směrů v Paříži a zaslal jsem také do Londýna, abych tam mohl s Po- mocným výborem projednat otáz- ky sociální. Přitom jsem ovšem

hovořil s představiteli čs. politič- kého života a mohl jsem si učit ohraz o všech silách, z nichž se exil skládá. Jednal jsem tam ovšem nejen o sociálních věcech, ale také politických, jako je na příklad čes- koslovenské vysílání rozhlasu, a to s autoritami britskými, stejně jako jsem o těchto věcech jednal s různými delegacemi na Valném shromáždění v Paříži. Politicky jsem měl ovšem příležitost mluvit také v Německu, kde jsem hovořil s představiteli všech politických směrů a zejména některým Slova- ckým, kteří si hrají se separatistickými myšlenkami, jsou popokřtělí, že se mýlí. domnívali-li se, že se jim podaří udělat z otázky Čechů a Slováků otázku mezinárodní. Pro svět existuje Československo a nik- do nesmí být na omylu: Bez Čes- koslovenska nebude svobodného Slovenska, protože by si Slovensko rozetrali jeho jižní, severní a vý- chodní sousedé. Prohlásil jsem bez příkras, že slovenští separatisté pracují přímo proti zájmům slo- venského lidu.

(Vzkaz Českoslová- ckým exilantům na rozlou- čenou.) S celkovým výsledkem zájezdu do Evropy jsem opravdu spokojen. Jak jsem už řekl, našel jsem pro demokratické Českoslo- vaky u všech demokratických ná- rodů světa plné pochopení a věřím, že se v budoucnosti ukáže, jaký to má pro naše snahy význam. Přes toto uspokojení si odvážím s mou paní v srdcích smutek z toho, kolik jsme viděli mezi našimi upřich- líky neuvěřitelné bíd a nedostatku, kolik světlých československých li- di, kteří duchovně i politicky repre- sentují nejkvalitnější hodnoty naší vlasti a nyní v exilu strádají, kolik statečného odhodlání k boji proti našemu společnému komunistické- mu nepříteli a za cenu nejvyšších obětí a kolik lidí, kteří našim svým příkladem posilují ve víře, že naše pravda zvítězí, protože zvítězit mu- sí! Opuštěme Evropu s přesvědče- ním, že budeme ve Spojených stá- tech s nezměněnou energií usilovat o to, aby osud všech dobrých čes- koslovenských vlastenců byl zlep- šen, opouštěme Evropu rozemnutou ní zprávami z vlastní o tom, jak doma národ trpí pod krutým a násilnic- kým jhem Moskvy.

JEDEN Z NICH

Kulturní politika přinesla zaji- movan diskuzi: Komunistický no- vinář Stanislav Budín, půvo- dem Němec z Itálie, byl za války v Americe a užíval jejího azylu. Američtí do Prahy napsal o Americe knihu, kde přece jen mezi řádky proskočil nějaký kladný soud. Tož se na něho obrátil další komu- nista, André Simone, jehož německé články musejí v Rudém právu také teprve překladat do češtiny. A do- kázal, že Budín je v podstatě ame- rikanofil, což se neslučuje s názory lidového demokrata. A teď mu Budín odpovídá a zapisává se, že Ameriku z duše nenávidí.

Z DOMOVA ve ZKRATCE

SZ

V první polovině prosince dlela v Moskvě pražská vládní delegace, vedená Ant. Zápotockým. Byli v ní ministři zahraničí, financí a prů- myslu. Útožovala se prý hospo- dářská a kulturní spolupráce se Sověty, v uplynulém roce už asi po páté.

Od Nového roku vstoupilo v život krajské zřízení, což zrušuje země jako správní celky a rozde- luje republiku na 13 českých a 6 slovenských krajů. Největší a nej- lidnatější je kraj pražský, který má přes dva miliony obyvatelů. Nové rozdělení ruší i zemské hranice mezi Čechy a Moravou: Kraj jihlavský zabírá část moravského západu a sahá hluboko do Čech až k Pacovu a Ledči nad Sázavou.

V Národním soutěži o nejlepší pracovní výkon v roce 1948 bylo uděleno 15 stříbrných medailí. Zla- tá medaile, jejíž nositel je ozna- čen titulem „hrdina práce“, uděle- na nebyla. Prý si ji nikdo nezaslou- žil.

Na výroční schůzi poradního sboru Ústředního svazu čs. průmyslu bylo konstatováno, že „pokles od- pracovaných hodin zvláště ve třet- ím čtvrtletí je alarmující“. Odpad- lé hodiny vzrostly s 83 na 101 tisíc čtvrtletně, to je o 21,7 procent- ta.

Komunisté chystají okázalé osla- vy prvního výročí únorového puče. Mnoho podniků a veřejných budov bude přitom označeno jménem Kle- menta Gottwalda.

Pražská Ústřední rada odborů poslala protest proti uvěznění pěti set politických vězňů v koncent- račním táboře — v Chile.

Před svátkem přijel do Prahy nový velvyslanec Spojených států Josef E. Jacobs.

V Nitře zemřel 22. prosince slo- venský arcibiskup dr. Károl Kmetlí- kok, star 73 let.

V pohraničním území byly v Nového roku zavedeny nové of- čanské příkazy. Z pohraniční stráž- by budou odstraněni všichni neko- munisté.

Bývalý legionářský deník Ná- rodní osvobození byl od Nového roku zastaven. Jeho abonenti jsou povinni odebírat Lidové noviny.

Úsporné vklady v peněžních úst- řádě byly podrobeny zvláštní dani, jež činí 10 procent z vyplacených úroků. Daní se srazí přímo u ústavů.

Národní banka vydala nové pa- dosátikorunové bankovky s obra- zem M. R. Štefánika a Banské Bystrice. Staré padosátikoruny zů- stávají v platnosti.

Nedostatek drobných peněz se stupňuje. Jako nouzového platidla se používá útržkových bloků České sociální pomoci s útržky za 10, 20 a 50 haléřů.

V pěti velkých politických pře- cesech, v nichž bylo obžalováno celkem 97 osob, bylo v prosinci vyneseno 7 trestů doživotního zá- řádu a další tresty v celkové výměře 229 let těžkého žaláře.

Bývalí ředitel Baťových zá- vodů D. Cipora a ing. H. Vavřina byli odsouzeni podle obnoveného retribučního dekretu, protože prý „dali zlínského závody k dispozici“ německému válečnému průmyslu.

První byl odsouzen na 15 let, druhý na tři roky těžkého žaláře.

V Českých Budějovicích byla otevřena pobočka pedagogické fa- kulty pražské univerzity.

Na Hrubé Skálce byla zříze- na „právníká škola“, ve které se přeukuje 70 dělníků na soudce a státní zástupce. Za rok budou so

student hotovi. Dělníci budou při- puštěni i ke studiu na universitě, a to ve všech oborech — výstavně i ke studiu medicíny.

Ministerstvo školství nařídilo, aby knihovny středních škol byly do- plněny významnými díly marxistické literatury.

Státní tiskárna v Praze oslavila na sklonku roku sto let svého trvání.

Ve jménu Jana Žižky z Troe- nova! A Těmito slovy budou čs. dělostřelci podle nařízení minister- stva národní obrany doprovázeti výstřely z děla.

Výstaviště v Královské obři v Praze bude zrušeno a přeměněno v zábavní park.

Bývalá Kramářova vila na Hra- dčanech byla dána k dispozici ústavu T. G. Masaryka.

Pražská Zemka začala vyrábět nový druh uzenin ze zeli. Jmenují se „masalky“ a vzhledem i chuti jsou prý k nerozeznání od vurfů.

Při automobilovém neštěstí za- hynuli počátkem prosince dva ro- diče ministra zahraničního oheho- du dr. Gregora, dále jeho pěti letý syn a švagrová. Ministraova manžel- ka a druhý syn byli těžce zraněni. V též den zahynul v troskách auta předseda zlínského národního vý- boru Morys.

V prosinci byla skončena repa- ratura německých válečných za- jatců z Československa.

V rakouském Derby 1948 zvítězila československá klisna Heda. Vítězství vzbudilo podezření a Ra- kusané nyní zjistili, že pod Hedi- ným jménem staroval jiný kůň, starší. V Praze říkali, že se stala nemilá záměna, ve Vídni tomu říkali podvod. Peněžitá cena musela být vrácena.

MARX DO SOKOLA

Ilík

Po přečtení posledních čísel Sokolského věstníku nezůstává už nikdo na pochybách, že snahou komunistů je úplně zkumu- nisovat Sokola. Všechny sokolské župy byly od Nového roku zrušeny a místo nich bylo zřízeno 19 krajů. V jejich čelo byly postaveny krajské výbory, které nebyly voleny členstvem, nýbrž jmenovány krajskými akčními výbory Národní fronty.

Jmenování bylo provedeno na návrh přípravných výborů, které byly rovněž jmenovány krajskými akčními výbory, a to ze zástupců krajských akčních výborů, sokol- ských žup v sídle kraje, sportov- ních odborů, závodních sokolských jednot, krajských rad odborů, vo- jenských sokolských jednot a Svazu české mládeže. Stejný postup byl stanoven pro zřizování okresů a okresních výborů.

Po tomto přetvoření sokolské organizace a po najmenování no- vých činovníků, jejichž jmenování se proslé Československé obci so- kolské oznámí, bude svolán sjezd ČOS, který má podle Sokolského věstníku znamenat počátek nové

cesty Sokolstva. Ze to bude cesta opravdu nová, je patrné z toho, že hlavním úkolem sjezdu bude — dle sokolské organizace nový ideo- vý program, to je Tyršovo učení spojit se socialistickým náplní na zásadách marx - leninismu!

Všichni věrní sokolové však vědí, že podle prezidenta Edvarda Beneše — tato ideologie je našemu národu cizí a zůstane cizí přes všechno snažení. Proto se komunistům při jejich dnešních mocenských pro- stědích sice podaří zmocnit se sokolské organizace, ale nepodaří se jim přivést na komunistickou viru státnicové řady českosloven- ského Sokolstva!

CO ŽÁDAL MOLOTOV?

alis

O komunistech lze říci s určitostí, že vždy, kdykoliv zá- nou někoho obviňovat ze špat- nosti, jsou to právě oni, kteří takovou špatnost chystají. Pa- činajíc si podle pořekadla, že utíkající zloděj volá „chytte zloděje!“

Ministr propagandy Václav Ko- pecký přišel po smrti prezidenta Beneše s odhalením, že dr. Beneš mu ukázal v Moskvě mapu republiky se zakreslenými pohraničními kraji, které prý byl ochoten odstoupit Německu. Kopeckého záměry lze pochopit: Naši komunisté, kteří skutečně zezlíli Československé re- publice zcela protislovanské a proti vůli obyvatele Podkarpatskou Rus, rádi by tuto skutečnost za- střešili výmyslem o domnělých zá- měrech mrtvého prezidenta. Domní- vají se přitom, že Podkarpatská Rus je už zapomenuta a že loží daleko, kdežto z německé otázky lze učinit působivý propagační pro- stědek.

Všichni, kdo převzali v pohra- ní mějtelek po odsunutých Něm- cích, jsou zvláště citliví na každou zmínku o tom, že jejich postavení by mohlo být ohroženo. Proto hned po únorovém převratu komunisté ob- viňovali demokratické upřichlíky, že se spojili s Němci a slíbují jim ná- vrat; proto také vymysleli toto ne- smyslné posmrtné obvinění dr. Be- neše, aby v obou případech oni, komunisté, se jevíli jako jediní praví vlastenci. Neboť vlastnictví patřilo ještě do nedávna do arse- nálu komunistické pokrytécké tak- tiky. Ale stejně, jako v sovětském Rusku byla opuštěna agitace s heslem Velké vlastenecké války a vystřídána generalní linií návratu k ryzímu marx-leninismu, tak také Kominforma zatratila nacionální citění i pro ostatní komunistické státy — viz případ Titův — a za- velená k přísné třídní taktice so- větského komunismu. Z této nové linie bude ještě leckterému dnešní- mu československému komunistic- kému vůdci hodně úzko.

Zpravidla velmi dobře informo- vaný novinář světového jména Spon- cor D. I r w i n uveřejnil 5. prosince v clevelandském listu „The Plain Dealer“ zprávu, že Vjačeslav Mol-otov, který loni 21. června projížděl tajně Prahou, oznámil pražské vlá-

NÁVRAT K NUCENÉ PRÁCI

ms

V Londýně se konala mezinárodní středoevropská socialist- tická konference, již se zúčastnily sociálně demokratické stra- ny československá, polská, rumunská, jihooslovenská, bulharská a maďarská. Jako host byl přítomen generální tajemník brit- ské Labour Party Worgan Phillips. V předsednictvu se stře- dali bý. ministři Václav Majer, Václav (Rumunsko) a Ana- tol Bán (Maďarsko).

O úkolech socialistické spolu- práce promluvil na konferenci bý. es. poslanec dr. Vilém Bernard o situaci zprávu o Československu přednesl Mirko Sedlak. Zvláštní pozornost v ní byla věnována pěti- letému hospodářskému plánu. Po uvedení technických dat a po po- drobném rozboru se v ní uzavírá: Právě ukončený dvouletý plán měl přinést zvýšení životní úrovně o 10 procent ve srovnání s dobou předválečnou. Úkoly plánu nebyly však splněny a zvýšení životní míry nenastalo. Pokud jde o pěti- letku, již ani oficiální propaganda příliš nezdůrazňuje, že přinese zlep- šení životní úrovně. Jako hlavní přednost jen uvádí, že plán dává plnou jistotu trvalé zaměstnanosti a vylučuje hospodářskou krizi.

Ještě ve dnech komunistického puče většina průmyslového dě- lnictva sympatizovala s komu- nistickou stranou, kterou považovala za důstojného obránce svých zájmů. Očekávali, že úplný nástup komu- nistů k moci přinese zlepšení jo- jeho postavení. Půdnorový vývoj toto očekávání ovšem nespínil. Ne- jen daná přítomnost, ale i hospo- dářský plán znamená zvyšování pracovního výpětí bez výhledu na zvyšování životní úrovně.

K plnění pětiletky, především k plnění dodávkových povinností k Sovětskému svazu, bude třeba nadlidského pracovního výkonu děl- nictva, asi takového, jaký je vy- nucován v mimořádných dobách, za války. Opatření pracovních sil je také jedno z největších škálí plánů. V tomto směru je však pou- žíváno policejní a soudní praxe, která má dodávat nuceně robotu- jící pracovníky a která je potřebou těchto sil řízena.

že „osmdesát milionů Němců má po sovětskou zahrazení politiku větší význam než osm milionů Če- chů“ a že bude nutno, aby „hranice mezi Československem a Německem byly upraveny“. Podle této zprá- vy bylo prý zároveň diskutováno i o tom, že také Poláci budou nuceni vrátit Němcům ona území východ- ního Německa, která připadla roku 1945 pod polskou správu, a že za- to budou odsouzeni na údel Čes- koslovenska připojením Těšínska k Polsku. To bylo předmětem porad konaných 23. června ve Varšavě na záměcku vs Vilanova.

V době, kdy mezi Sovětským svazem a západními mocnostmi je rozehran boj o to, kdo pro sebe získá přízeň Němců jako poten- ciálních námezdních vojáků v příšt- í světové válce, je nová taktika So- větů plně pochopitelná. Sověty agi- tuji mezi Němci na údel Západu heslem: sjednocení celého Něme- cka. Ve svém výhodném pásmu agitují na údel Čechů a Poláků — slibem návratu německých území. Neodkáváme ovšem, že se to stane v hrubé formě, která by bila do očí, nýbrž ve formě více nebo méně zatažené, protože komu- nistické strany mají v Německu jsou mistři taktiky. V německém rozhovoru s redaktorem Rudého práva André Simonem prohlásil šéf štábu sovětské okupační správy generál Lukjačenko, že „sovětské pásmo představuje demokratické Německo a že nemůže být považo- váno za nebezpečí pro Českoslo- vensko“.

V tomto duchu prohlásil už ministr Zdeněk Nejedlý, že Maďaři a Rumuni jsou nyní členy „roz- šířené slovanské rodiny“. Nejsme zřejmě daleko od doby, kdy také „demokratické“ Němci budou pro- hlášeni za „čestné Slovany“. Mi- nistr Nejedlý, který vyniká v zná- silňování smyslu českých dějin a ve vyhledávání komunistických tra- dicí od šerého dávnověku, bude asi brzo připomínat Husův výrok, mí- něný s hlediška mravního, že je mu milejší dobrý Němec než špatný Čech. Vložil ho v pokrouceném smyslu: dobrý Němec — komunist, špatný Čech — nekomunist. Toto bude ona oslí lávka, po níž bude nuceno přejít osm milionů Čechů, aby bylo tak či onak uspokojeno osmdesát milionů Němců.

DĚTI - UPRCHLÍCI

Ing. Frantisek Plašil

V Davosu-Wolgangu byla po dobu několika měsíců ubytována první skupina dětí československých uprchlíků. Skotní úřad v Oberwinterthuru dal pro tento účel k dispozici dům, který pronajala a upravila Švýcarská dělnická pomoc. Při budově bylo zřízeno velké hřiště a opatřeno nutným nábytkem. Je to nejkrásnější místo dětské radosti.

Velké a malé děti dováděly na krásném hřišti nevázaně a volně. Měly jsmo radost z jasných obí, mrňavých pohybů a zaoblujících se tváří. Jen v rohu hřiště si hrálo unaveně několik bledých, pokřivených dětí, a jejich tenké ruce a nohy svědčily o prožitých utrácích. Jak je to možné, když se přece před několika lety několik mocných mužů rozhodlo, že celým svým vlivem budou působit, aby lidé mohli žít bez strachu a nouze?

Sotva jsem po prvé v srpnu 1948 vstoupil v Davosu-Wolgangu mezi ty nejmenší, asi půldruhého roku stará holčička se ke mně přiklátila a šplhala do mého náruče. Ukázala na svůj rozvázaný šlevice a za jeho zavazání děkovala jemným pohazením svých tváří. Když to vidíte jiné, o něco mladší děvčátko, přiběhlo ke mně také a chrlilo, abych je vzal do náruče.

S těmi většími dětmi, devítiletými, desítiletými až dvanašletými, bylo těžší přijít do bližšího styku. Svou nedůvěru projevovaly otevřeně. Bloudily na útluku se svými rodiči a také někdy bez nich po celé hodiny, ba i dny, v mlze, ve sněhu a v lesích, aby se konečně dostaly do některého táhara, kde by mohly přespát a najíst se. A tak jako se tehdy na útluku s dojemnou samozřejmostí staraly o své mladší sourozence, tak i zde, v tomto vysoko položeném domově, větší děti pečují o mladší druhy.

Sločna Rosi Louteneggerová, pečlivá vedoucí Švýcarské dělnické pomoci, vyprávěla mně mnohé dojemné příběhy ze života těchto dětí-uprchlíků. Mnozí rodiče již odešli do zimoř, kde očekávají své děti, nebo na ně čekají v některém z průchodních táborů. Tyto tábory jsou mnohdy horší než ty, ze kterých byli právě propuštěni a v nichž vůli k životu dává pouze naděje, že po krátkém strádání a odklání bude jim umožněno začít nový život.

Deset z těchto dětí, ubytovaných v Davosu, odjelo po skončení zimní zotavení se svými rodiči už do nových domovů. Rodiče malé světlovlasé Alenky čekají na příležitost k odjezdu v jednom z italských táborů. Na postonávající desítiletou Eriku působí ještě dnes živé vzpomínky z raného dětství. Jako zcela malé děvčátko byla odloučena od svých rodičů, kteří byli ohroženi politickými událostmi, a byla odvezena k přátelům do Německa. Když jí bylo šest let, musela opět od svých pěstounů zpátky domů, neboť tato se ocitla v podobném nebezpečí, jako kdysi rodiče. V odcizeném domě se cítila cizí a ztracená; to v ní podnítilo touhu uléci: Vyskočila z okna a zlomila si nohu. Dnes často poctivě ověšená bolestí ji nedávají zapomenouti na tuto smutnou příhodu. K tomu se drží ještě zůstky z posledního útuku, hlad a svízeň

život v záchranném táboře v Německu, přepřehněm tisku polozoufalými lidmi. A ještě dříve, než se krásný pobyt skončí, má Erika nastoupit opět novou pouť.

S uznáním mluví vedoucí táhara o péči, kterou těmto dětem věnují lékaři ze sanatoria Wolfgang. Krevní a tuberkulinové zkoušky dopadly uspokojivě. Všechny děti se rychle zotavily a přibraly na váze.

Větší hoši mně vyprávěli, že byli na velkém výletě: „Až tam nahore, na Weissflurjochu!“ ukazoval hrde menší chlapeček. Když jsem se hochů ptal, co se jim zde nahoře nejvíce líbí, volali: „Hory a čokoláda!“ A potom odborně chválili dráhu a tramvaje, krásné a pohodlné cestování, dlouho postrádané koupání, horký útluk ve Wolfgangu a dobré jídlo. S volkou vděčností přijali i darovanou obuv a pulovery. S důležitým výrazem ve tváři mi děti ukazovaly monogramy, které si samy do puloverů vyšly.

Cesto jsme dotazování, na co se potřebují všechny ty peníze, jož jsou opět a opět vybírány na dobročinné účely. Všechny ty děti zde, které jako pupence v teplém slunečním světle se otevírají a rozkvétají, jsou živým svědectvím, že sebrané peníze jsou správně a účelně použity.

První skupina českých dětí-uprchlíků odjela 15. prosince zpět k rodičům. V mysli doprovázím všechny tyto děti na jejich další pouť a mám pro ně mnoho přání: Kéž by se jim brzy dostalo nového skutečného domova, kde by mohly alespoň trochu zapomenout na křivdy, jichž se na nich dopustili lidé, dokonce z naší krve!

nění Tritoni, moucha Drosophyla, bílé myši a pokusní králíci, bylo by osudem světového sovětského občana. Lidé by získávali proti své vůli nové dědičné vlastnosti. S pomocí vědy bude možno rozdělit lidstvo na dělníky, trubce a královny-vůdce. Zbytečné a nebezpečné vášně i city budou potlačeny a vypěstován pouze cit poslušnosti a povinnosti. A tak spor o pramenné geny je sporem o věc největší: o svobodu a důstojnost člověka.

PROVERKA NAD HROBEM AUTORA

sk

O vánočních svátcích uplynulý deset let od smrti Karla Čapka. Spisovatelovy památky vzpomněl také komunistický list, který připustil, že „mnoho Čapkových spisů patří k zlatému fondu proletářské literatury“. Ale v Lidových novinách hned řekl, co se máte z Čapka omítlostí a co nikoli. V osmnácté prověrce propadl K. Č. především jako dramatik. O spolutvůrce hry R. U. R. a autora Bílé nemoci dalo se to předvídat.

Je otázka, pravi se v Lidových novinách, co z prostranného a druhově rozlišeného díla Čapka v plné síle přejde do dějinné epochy, kterou provětral orkán společenského posunu k opravdovému socialismu. Z tvorby pro divadlo to podle všech konkrétních příznaků nebude nic. V próze o d a d n e všechno složilo, vymyšlené, fantasticky strojené, na vípu a na okázale duchaplném paradoxu založené. Přirozená a s t r i k o c e postihne umělecky vrcholné kusy Čapkovy práce románové, trilogii Hordubal, Pověroch a Ohavně živou. Zato zůstanou, vedle široké vylučně působivých, Trapné povídky a Boží muka, knihy prozímenné náročitých, formálně nejprostších: soubory zápisů z několika cest po Evropě, snůšky pozorování a úvah za hranicích, kapesní povídky ve výhledu těch nejzdařilejších, knihy náhodného i jiného vypravování pro děti, literární mistrné G. M. A pak také hor-

Capkova snaha chápat se přibližně v jeho podstatě sociálně-fidni... Ti jsou komunisté s Čapkem holou... Soukromé zprávy (Za jedno oznámení do tří řádků a za poštovné 120 frs, předem splatných.) Ing. R. Mikulka, nakladatel z Prahy, hledá své známé v exilu, kolegu Bluma, nakladatele z Hofovic, a prosí je, aby zaslali své zprávy s udáním bydliště na adresu výrob. zítka. Karel Šípok, volkoob-

SOUKROMÉ ZPRÁVY

(Za jedno oznámení do tří řádků a za poštovné 120 frs, předem splatných.)

Ing. R. Mikulka, nakladatel z Prahy, hledá své známé v exilu, kolegu Bluma, nakladatele z Hofovic, a prosí je, aby zaslali své zprávy s udáním bydliště na adresu výrob. zítka.

Karel Šípok, volkoob-

RESOLUCE Z BASILEJE

vm

Na sjezdu československých krajských spolků v Basileji dne 23. ledna předložili zenevští krajané návrh, aby sjezd zaujal zásadní stanovisko ve věci čs. azulanů, kteří po změně režimu v Československu musili opustit vlasti a zdržují se toho času ve Švýcarsku, ve velmi stísněných hmotných poměrech.

Krajané ze Zenevy navrhli, aby všechna krajská sdružení se vyslovila pro podporu těchto krajanů. Pravi, že to není projev hlediska stranicko-politického, nýbrž sociálního a národního v nejširším slova smyslu. Především jde o Čechoslováky, kteří jsou v tísni, do níž noupadli vlastní vinou. Již pouhé vědomí lidské a národní solidarity ukládá povinnost, aby krajané učinili všechno, co je v jejich silách, aby umožnili těmto lidem nové začátek, když jejich majetky a existence doma byly zničeny.

Mezi uprchlíky, pravi se dále v návrhu, je velké množství mladých lidí, kteří svým odchodem ze země ukázali vůli nepodrobit se jednomu směrnému tlaku, a kteří také dávají naději, že v nich bude zachra-

něna a do budoucna zachována slavná tradice nezávislého a svobodného ducha československé demokracie, vyjádřená Tomášem G. Masarykem a Edvardem Benešem, k nimž se všechny krajské spolky ve Švýcarsku lrdě hlásí.

Zenevští krajané jsou přesvědčeni, že po četných zkušenostech z posledních pomocných akcí za války lze snadno najít způsob, jak organizovat tuto podporu na široké základně. Stejně tak lze ve spolupráci s výbory čs. uprchlíků jasně odlišit případy, které si zasluhují podpory, od několika dobrodružných a nepoctivých živlů, jež provázejí vždy každou emigraci. Zenevští krajané zdůraznili, že tuto otázku považují za zásadní a její řešení za krajané naléhavé.

ČESKÁ KNIHA 1948

sl

Tradiční předvánoční anketa Lidových novin o nejzajímavější knize roku dala naposledy dobový výsledek, ale především poskytla důležitý pohled do přítomného myšlenkového zmatení v národě. Především je třeba poznati výsledek:

1. Klement Gottwald: Deset let, Se Sovětským svazem na věčné časy, Kupředu, zpátky ni krok i a jiné.
2. Julius Fučík: Reportáž psaná na oprátku, Milujome svůj národ, V zemi, kde zitra již znamená vědra.
3. Dějiny Věsvazové komunistické strany (bolševiků).
4. Marie Pujmanová: Hra s ohněm.
5. J. V. Stalin: Olázky leninismu, Marxismus a národnostní a koloniální otázka a jiné.
6. Zdeněk Nejedlý: Dějiny Sovětského svazu, Boje o nové Rusko a jiné.
7. Maxim Gorkij: Matka, Moje university a jiné.
8. Dilo Aloise Jirásky.
9. Howard East: Černí a bílí, Američan, Černí Tom a jiné a jiné.
10. Šolochov: Tichý Don, Rozrušená země.

Každoroční knižní ankety Lidových novin měly v minulosti významné poslání: Byly pořádány proto, aby významné osobnosti českého kulturního života, vzdělané a zeťelé, upozornily v době předvánočního nákupu knih na nejzávažnější knižní dílo roku a pomohly tím nerozhodnému čtenáři při výběru hodnotného knižního daru.

Tentokrát byla povaha ankety záměrně změněna. K anketě nebyli pozváni pouze ti, kdo mohou poradit při volbě četby, nýbrž ve volbě četby byl dolázan právě onen druh čtenářů, který radu potřebuje. Anketa byla zřídována: a) Redakce pravi v právním článku, že o české knize se vystavil pracující

lid, a to především čtenáři z jeho vedoucí třídy — dělnické. Výsledky ankety tomu odporuje: Čtenáři z vedoucí třídy pracujícího lidu se nevyjádřili o české knize, nýbrž spolehlivě hlasovali pro jedinou četbu, kterou za celý rok dostali do rukou, protože jim byla vnučena ze sekretariátu komunistické strany: Hlasovali pro brožury s agitacími řeči a články Klementa Gottwalda, který tímto způsobem získal spisovatelské prvenství v českém národě, vysoko před Aloisem Jiráskem. Jo to prvenství, které zesměšňuje.

Některí z účastníků ankety odpovídali zřejmě s pocitem, že podstupují novou prověrku. Z pudu sebezáchovy vyjmonovali kdjakou komunistickou brožuru, některý dokonce i nováristický láněk „Světlo“: „Ano, to je kniha, která radostná: Dokázala, že převážná většina vzdělané inteligence, byl' byla přeliasována vulgárním množstvím, nepodléhá dobové křivici a jo si vědoma své vážnosti. Věmi mnoho kulturních autorů odkazovalo čtenáře k českým klasikům, zvláště k Jiráskovi a Nerudovi. Některé zvlášť statečně nabádali k četbě Masarykovy České otázky jako ke zdroji národní a mravní síly. A nejstatečnější doporučili četbu Benešových Pamětí.

Z kuriosních, ale příznačných odpovědí zaslouží být zaznamenána odpověď československého vojance v Paříži, dr. Adolfa Hoffmeistera: „Letos se mi těžko odpovídá na anketu Lidových novin, protože nemám čas číst a velice mi to chybí... A na konec odpověď skoro senační: Jan Werich, dramatický umělec: „Hášek Svojk-

STRALII?

1. J.

lila přistěhovaleckou kvotu pro nových uprchlíků. První již dojeř, a však dosud čeká v německých ož přistěhovalecký program áusvân nedostatkem lodního prostoru dostává informace o prvních zkuštralské pevnině:

alectví do Austrálie lze doporučit pouze těm, kdo počítají s elmi těžkou prací, jsou k ní těsně způsobili a vyznačují se povým zdravím. Musí se také smířit s zlymi podmínkami prvních dvou let. Ostatní je třeba důtklivě varovat.

V panském stavu

Po únorovém vítězství propadli edoucí soudruzi panskému opojení. ředěda protektorátní vlády Antonín Zápotocký se rozhodl proti mu, že menší páni napodobují pasoby větších pánů a prohlásil: „arují údržané! Méně reprezentace, budruzi ředitelé národních podniků! Nezavrhují reprezentaci zárdné, ale budeme si ji moci dovozt, až na ni budeme mít.

Jestliže máte rádi svého souseda, ak se musíte pokusit zachrániti i před útočником. Nebude mir, akud 100 milionů lidí ve východní evropě žije pod hrůznou tyranií.

Dr. A. S. Duncan Jones, děkan z Chicheslu

VELKÝ INKVISITOR

Vladimír Dvořák

„Já Galileo Galilei, syn zesnulého Vincence Galileiho z Florencie, star sedmiletý let, osobně hve před eden před soud a pokleknau před Vámi, Vysoce Vymáhajícími a Velmi Cti-

...vlastnímu nepříteli, vojenskému příteli, ať se zastaví, ...vzhledem k tomu, že mi bylo nřizeno Svátými úřadem úplně opustit falešný názor, podle něhož Slunce je nehybným středem světa... Zůtim co Země je pohybli... odpřisahám, za-tracuji a nenávidím řečené omýly a kacířství...“

V roce 1616

Domnělý výrok Galileiho „a přece se toví“ je nejlepší odpověď na každý pokus o obnovení inkvizičních method vo vědě. Nebudí — mimochodem řečeno — přehlédnuto, že Svátá inkvizice neměla tak zcela nepravdu a že Galilei ne-tak zcela pravdu: Země se sice točí, ale Slunce, jak dnes víme, není ani nehybné, ani není středem vesmíru. Slo však o svobodu vědeckého bádání, žádným dogmatem předem nevázaného. Jenom svobodná věda, neslužebná a nepoplatná, umožnila lidsku vyvrátit stáleté omýly, ke kterým se dnes ani církev nehlasí, a pomohla zároveň splstíti jho inkvizice, kterou dnes ani církev proti vědě nestaví. V tom nastal od času Galileiho skutečný pokrok, ale tento pokrok je dnes znovu ohrožen reakcí v pravém smyslu slova.

V Sovětském svazu probíhají od roku 1945 ideologické čistky, při nichž političtí kacíři, chytelky pravé i levé, jsou pranýřováni, veřejně káráni, odsuzováni, exkomunikováni a — likvidováni. Spisovatelé a výtvarní umělci, dramaturgové, divadelní i filmoví režiséři, hudební skladatelé, architekti a nakonec i vědeckí pracovníci jsou voláni jeden po druhém před inkviziční soud. Politický a mravní i vážení podle generální linie komunistické strany.

Toho času zasádl právě na soudním stoleci oficiální sovětský biolog Lysenko, Velký inkvizitor, jakého Dostojevský ještě nepoznal. Lysenko zatratil velký počet zbloudilých naukách biologů sovětských i zapaduických, zvrhých příslušavů imperialislicko - kapitalistických, rasistických a fašistických. Běda, to není žargon politických smoků. Toto je slovník, kterého dnes užívá sovětská Akademie věd proti nositelům Nobelovy ceny, nedávým svým dopisujícím členům dr. Muellerovi a Henri Daleru. Oběma vědci, protože jsou cizinci, nehrozi zatím nic jiného, než tyto nadávky a ztráta členství v sovětské Akademii; toho se ostatně sami vzdali. V horším poslavení jsou však četní zavržení sovětské badatelé, jak ukazuje případ vynikajícího biologa Nikolaje Vavilova: Vavilov byl zavržen a od toho okamžiku je nezvěstný!

Podstatou vědeckého sporu, který vede k odstraňování a zá-

hadnému mizení ruských vědců, je theorie o dědičnosti. Zmizelý Vavilov zastával mendelovský názor, že dědičné jsou jenom vlastnosti, které byly vrozeny a jejichž nositeli jsou tak zvané vrody, neboli geny. Naproti tomu zastánci mičurinovského názoru tvrdí, že stejně jsou dědičné i vlastnosti, které byly za života získány. Bojím se, že prostý čtenář ještě nepochopil, od vlastně běží a zdali to stojí za poplach. Zatracený a ztracený Nikolaj Vavilov už ví, že jo o nebezpečně ožehavou věc; pochopil, že kdyby Lysenkovské měli ovládnouti svět, bylo by běda všem Vavilovům, Muellerům a Dalerům na světě. Bylo by běda i obyčejným občanům celého světa, protože pak... A v

tom je právě jádro sporu o lidské jádro.

Jsou-li vlastnosti dobré i špatné,

trvale rodí lidé dobří i špatní,

chytří i hloupi, podle toho, jaké geny zdědí. Zůstanou dědičné a neodstranitelné tridy hloupých a špatných, dobrých a chytrých. Říkejte tomu fašismus, rasismus, jak chcete, mohou za to geny. Na to však pravověrný mičurinovec nevěří. Mičurinovec věří, že člověk za svého života, vlivem správné výchovy a dobrého — tředně uvědomělého — prostředí může získati nové, výhradně dobré vlastnosti, a že tyto získané vlastnosti může dědičně odkázati dalším polepšeným generacím. Tuto novou věru v neomezený pokrok lidstva vtlučkají dnes mičurinovci svým odpůrcům do hlavy argumenty nejen přesvědčivými, ale často až utlukačivými. Až by zvířelí, pak by přetvářeli lidi podle svých přelítek, už v lůně mateřském i v mládě lůni, operovali by geny a vychovávali embrya podle zákonů mičurinovské biologie a podle fanatismu dialektického materialismu. To, co dnes zakouší jednobu-

KONFIDENTI A

Vojtěch Duben

Byli již mnohokrát položena otázka, kdo se vlastně od koho učil, zdá Gestapo od NKVD nebo NKVD od Gestapa. Zdá se však, že tato otázka není tak důležitá jako fakt, že NKVD je dnes daleko prohranější a úspěšnější, než bylo Gestapo. Soudí o tom metody československé ofensivní špiónážní služby, která společně s řs. tajnou slatní policií (STB) a se sovětskou NKVD pracuje v západním Německu.

Americké okupační úřady oznámily koncem listopadu, že se jim podařilo zničit síl československé špiónáže, jejímž úkolem bylo pronikati do německého života, organizovat sabotáže, působit k podnícení hospodářských nevolů a především získávat informace vojensky důležité. Svobodný zítřek o odhalení špiónáže psal. Americké úřady zatklý celkem 20 osob, většinou sudetských Němců, jejichž střediskem byl československý konsulat v Mnichově. Na konsulate měli krátkovinnou vysílací stanicí pro vysílání kodovaných zpráv.

Československá tajná služba, řízená ze Svobodova ministerstva národní obrany, byla od roku 1945 úplně v rukou komunistů, školovaných v Moskvě. První agenti byli poslání do Německa s transporty odsunutých Němců. Po únorovém převratu, kdy se působnost agentů rozšířila, přicházeli do Německ-

ka vo volkém počtu s proudem uprchlíků, mezi kterými získávali i své spolupracovníky. Zjistilo se, že donutili vyhlédnuté oběti k různým konfidentským službám hrozbou, že jejich rodiny v Československu budou persekovány.

Nevědomě sloužili československé policii někteří jednotlivci, hlavně mladší lidé dobrodružných povah, kteří se tajně vraceli do Československa, aby si přinesli něco ze svého majetku, nebo aby pomohli některým známým k odchodu z republiky. Protože se nestáli se svým úmyslem, vědělo se v Československu o jejich příchodu dřív, než překročili hranice. Policie je zpravidla nazatkla, ale sledovala je na každém kroku a tímto způsobem odhalila mnoho lidí, s nimiž se setkali nebo s jejichž pomocí přecházeli hranice. V některých případech byli zjištěno, že uprchlíci při tajném návratu do republiky byli

PRED BOJOM

Janko Jesenský

Zas rudý prapor zvlál a bije temná,
či krv, čo potečie, jak tiekla potokami,
či zapálených miest a dedin hladné plamy,
či plačom zardolý zrak ľudstva znamená,

či zora slobody v dom blíči červená,
či nová hranica rozžalá otrokami,
či je to nový kat, čo rechce sa nad nami,
či iba sotil' chce do pekla plameňa?

A ako v mori sa vlna na vlnu veži,
tak rastie vriacich hláv na hlavy záplava.
Zrak klopím. Od bázne i srdce sa mi ježí:
Po rudým praporom, pri zvukoch marseillaizy
tak sa mi pozdáva, že podeptaná leží
i naša hymna i slavianska zástava.

V Rusku 1918

ZEMI SVÉ NELŽI

Otakar Bosák

Neříkej: já ji miluji
neříkej: mám ji rád
Láska je navždy uzavřený kruh
láska to není dobrodruh
láska to není prudký pád
láska je mocná jako bůh
překoná smutný listopad

Neříkej: já ji miluji
neříkej: mám ji rád
neříkej nikdy: Slibuji
na zrádnou variaci
vždyť láska jsou jen tažní ptáci
letící kamsi do oblak

Neříkej: já ji miluji
neříkej: mám ji rád
neřad, nebudeš oklamán
láska je vždy jen zázrak sám

není to otrok ani pán
láska je křehký porcelán

Neříkej: já ji miluji
neříkej: mám ji rád
nauč se věrně milovat
vždyť země prosí odevšad
synu můj, nebud' nikdy kat

Neříkej: já ji miluji
neříkej: mám ji rád
To vždycky nejvíce ublíží
když slova ta jsou plná zrad
když země trpí na kříži

Neříkej: já ji miluji
neříkej: mám ji rád...
co tvrdíš, musíš dokázat
d n o s

KOMPROMISNÍ VESMÍR

Marie Schulhofová

Dne 4. ledna 2049: Slavnostní zahájení Ústavodárného shromáždění Vesmíru.

„Jestliže má být tohle setkání před zahájením schůze,“ lidé zoufale přemýšleli, co bude, až zaniknou války, zavládne mezinárodní zákonodárství a stroje budou vykonávat všechnu práci, takže lidé budou pracovat jenom dvě hodiny denně, a to jen s mírnou horlivostí. A přece: vidíte, že lidé mají stále volké úkoly.“

„Zajisté“, poznamenal jsem. „Vesmír už vskutku potřeboval novou ústavu, která by lépe vyhovovala potřebám civilisovaného lidstva.“

„Považují také za rozumné,“ dodal delegát, „že zastoupení ve Vesmírné - ústavodárném shromáždění je dáno podle politických stran, nikoli podle států, aby se nemohlo nového uspořádání Vesmíru znovuzítat pro mocenské zájmy.“

Pozorně jsem si to poznamenal, protože výroky vynikajících politiků je dovoleno umístit v novinách na první stranu a reportérům se za to dostává mimořádné pochvaly.

Shromáždění bylo vskutku početně obsazeno; pravice, levice i střed se ovšem rozpadaly na přímru stran, skupin, směrů a hnutí, ale nepochybně rozpory idejí a zájmů byly přitlumeny dovednou rozílí a staly se v tomto slavnostním okamžiku neviditelnými.

Celkový dojem byl povznášející. Zahajovací schůze byla krátká a manifestační. Shromáždění vzalo na vědomí, že jeho úkolem je dát Vesmíru novou ústavu a že týmž dnem, kdy nová ústava vstoupí v platnost, budou dosavadní přírodní zákony prohlášeny za zrušené.

Slavnostní schůze byla zakončena zpěním chorálu. Dodatečně jsem zjistil, že do shromáždění se pokusila vniknout delegace několika přírodovědců, aby odevzdala předsednictvu svou petici. Zádala v ní, aby přírodní zákony byly ponechány beze změn, protože prý byly experimentálně zjištěny. Rušivá delegace nebyla vpustěna.

Dne 10. ledna 2049: Po několika denním výborovém jednání o méně významných věcech, mimo jiné o otázce Nejvyšší bytosti a její pravomoci, sešlo se Shromáždění k jednání o vnitřní organizaci Vesmíru, jmenovitě o otázkách času, prostoru, kauzality, relativity a Nekonečna. Usporný výbor doporučoval návrh, aby čas a prostor byly pro větší přehlednost sloučeny v pětirozměrný časoprostor podle teorie Einsteinovy a Minkowského. Separatisté všech směrů trvali však na požadavku, aby čas

i prostor zůstaly nejen odděleny, ale aby čas byl naopak ještě rozdělen na zimní a letní. Po několika hodinové rozpravě a soustředěném smýšlení rozhodli, že po staru se zít nedá a že návrh úsporného výboru bude svěřen zvláštnímu podvýboru.

Dne 11. ledna 2049: Dnes přistoupilo Shromáždění k hlasování o Nekonečnu. Jeden ze starých delegátů, který ještě pamatuje někdejší nekonečné dohadování někdejších Společnostech národů, pronesl zralou řeč, z níž mimo jiné vyplynulo, že je nezbytně třeba, aby Nekonečno bylo už konečně jednou provždy ukončeno. Konservativci, podporováni tradicionalisty, nato prohlásili, že v zásadě sice není důvodů, proč by Nekonečno nemohlo být ukončeno, ale že z důvodů sebezáchovy budou hlasovat proti. Hlasování rozhodlo třípětinou většinou pro ukončení, ale definitivní ukončení Nekonečna bylo na návrh předsedy odloženo na zítřek.

Dne 12. ledna 2049: Chvilu, kdy Shromáždění rozhodovalo o rela-

tivitě, gravitaci a rozměrech prostoru, budou pro mne navždy nepomemutelné. Jeden z delegátů (ať už to byl ten, který pronesl řeč o dávné vymírající kou a marx-leninistů z konce minulého tisíciletí, pronesl velmi krásnou řeč o nepřijatelnosti relativity, která připouští, že věc může znamenat to nebo ono, kdežto dialektika připouští jen věc a její pravý opak, což je nepřeklenutelný ideologický rozpor. Protože se pravice i střed vzdaly hlasování a jedna část lovice hlasovala pro relativitu, kdežto druhá pro dialektiku, nebylo dosaženo potřebné většiny. V interním jednání se však dospělo k dohodě, že napříště každá věc může znamenat to nebo ono a zároveň pravý opak obou, kterého řešení se považuje za politicky zvlášť šťastné.

V příštích dnech vzrušení ve Shromáždění stále stoupá. Do výborových schůzí byli povoláni přírodovědci poradci, ale post-

opouštěli sněmovní místnosti na znamení nesouhlasu. Zájem se soustředuje hlavně ke gravitačnímu a prostorovému výboru; na bod varu se přichází při rozpravě o gravitaci v plenu. Rozpory se zdají téměř nepřekonatelné: Pravice trvá na zachování gravitačních zákonů v nedotčené míře, kdežto volká část levice se stejně noustupně dožaduje zrušení gravitace a obecné zavedení levitace. Za nejvyššího vzrušení vystupuje náhle delegát středu a řeší situaci skvělou řečí na námět: Ani gravitace, ani levitace. A Shromáždění zdrcující většinou přijímá zákon o zrušení všech přitažlivých sil.

Dne 21. ledna 2049: Dnes bylo konečně rozhodnuto, že prostor bude třípůlrozměrný. Strany umírněného pokroku požadovaly sice na zkoušku prostor čtyřrozměrný, ale ukázalo se ku podivu, že většina z naprosto neznámých důvodů je ochotna setrvat na reálném třírozměrném prostoru Euclidově. Čtyřrozměrný prostor nedosáhl potřebné dvoutrótinové většiny a proto bylo nutno sáhout k politicky účelnému kompromisu.

Zítřka nás očekává nejslavnější den světa: Bude vyhlášen nový Vesmír, jak jej lidstvo samo vytvořilo. (P. S. Poslední přírodovědci experti opustili dnes sněmovnu.)

Dne 22. ledna 2049: Někteří lidé říkají, že to je konec světa, ale myslím, že tyto obavy jsou předčasné. Nepopírám však, že jsem sám poněkud rozrušen. Dnes ráno totiž předseda Shromáždění vskutku prohlásil, že nová ústava Vesmíru vstoupila v platnost. Neobešlo se to, bohužel, bez rušivé příhody. Jeden známý přírodovědec, který vnikl v nestroženém okamžiku do slavnostního Shromáždění, vykřikl rozčileně, že přírodní zákony jsou nezrušitelné. Nato se obrátil, aby ostenativně odešel. Ale v tom okamžiku se nadnesl nad hlavy delegátů a vzápětí vyletěl střechou jako dělová koule — noznámo kam — protože gravitace v té chvíli již neexistovala. Potom se rozpoutalo množství podivných zjevů, z nichž jsem některé vyfotografoval a poslal do redakce. Přiznávám se, že se v novém Vesmíru nedověduji.

„Nedávno jmenovaný vyslanec lidové demokratické republiky polkal na výletě do hor v osamělém zákoutí československého uprchlíka a rozpřel se zajímavý hovor o nových poměrech doma a o rostoucím blahobytu za režimu Gottwalda-Sjednotitele.“

Když už měl vyslanec dojem, že zbloudilého krajana přesvědčil, propustil ho blahovolně: „Až mne budete políbebovat, přihlasť se na vyslanectví přímo u mne, nechod'te služebním vchodem!“

„Nedávno jmenovaný vyslanec lidové demokratické republiky polkal na výletě do hor v osamělém zákoutí československého uprchlíka a rozpřel se zajímavý hovor o nových poměrech doma a o rostoucím blahobytu za režimu Gottwalda-Sjednotitele.“

(Ze zápisů reportéra)

PO LETECH

William T. Birell

Snih napadne
dnešního dne
rov přikryje
Takový konec je
Zeměla mladička

Než rozvíje
poupětem je
na zahrádce
Žila též pohádce
Zeměla mladička

Proč spí sladce
na zahrádce
jež hřbitovem
Proč slza v oku Tvém
Zeměla mladička

Jdeš hřbitovem
a v srdci Tvém
zní kulomet:
Osmnáct je jí let
Zeměla mladička
Osmnáct let
již přešel svět
dnes s dcerou jdeš
a náhle vzpomeneš
Zeměla mladička

Poupátko zříš
a dceru pohladíš
Také je mladička.

Průřeky

xyz

JEDNA Z PRAHY

V Praze si dávají ve společlivé společnosti tuhle oláčku:
„Jaký rozdíl je mezi Československem a mezi biografiem?“
„? ? ?“

biografu je východ z nouze, v Československu nouze z východu.“

SPEJBL REAKCIONÁR

Přišly do Plzně vánoční balíčky ministrů Jankovců a Hurvínek se přihnali domů až pozdě večer.
„Tati,“ hlásí Spejblovi, „žádám balíček jsem nesehnal.“
„No dobře, nevidi. Peníze si zatím uložíš do záložny; za pět let máme po pětiletce a všeho bude dost.“

„Tati, a co když se ta záložna položí?“

„Tak to převezmé spořitelna.“
„Ale tati, ta by přece taky mohla.“
„Tak to převezmé banka.“
„A co když taky ta banka?“
„Tak to převezmé vláda.“
„Vláda! Ale tati, vláda není přeci taky věčně!“

Ted' se ale už Spejbl pohrabal doopravdy:
„A to ti, kluku hloupá, za těch šest stovek nebude stáť?“

JEDNA Z EXILU

Nedávno jmenovaný vyslanec lidové demokratické republiky polkal na výletě do hor v osamělém zákoutí československého uprchlíka a rozpřel se zajímavý hovor o nových poměrech doma a o rostoucím blahobytu za režimu Gottwalda-Sjednotitele.

Když už měl vyslanec dojem, že zbloudilého krajana přesvědčil, propustil ho blahovolně:
„Až mne budete políbebovat, přihlasť se na vyslanectví přímo u mne, nechod'te služebním vchodem!“

„Nedávno jmenovaný vyslanec lidové demokratické republiky polkal na výletě do hor v osamělém zákoutí československého uprchlíka a rozpřel se zajímavý hovor o nových poměrech doma a o rostoucím blahobytu za režimu Gottwalda-Sjednotitele.“

NEJEDLÉHO VAR

Ministr vyačování Zdeněk Nejedly tepe v každém čísle obnovovaného Varu: „Pravé i levé účynky od komunistického programu.“

Co to bublá, co to v kamnech straší?
To led' Var a si vaří ruskou kaši.
Pro ruský žaludek není zlá.
Ale pro český je — nejedlá.

P.T.! OBNOVUJI STRANU

Vaše blahorodí, zajisté jste ráčil s úžasem zjistit, že mezi nově se rodícími stranami, bodlajícími v budoucnou pečovat o blaho podaných v zemích Koruny české a v zemi Hornouberské, není dosud ani jediná strana, která by oživila ideály našeho bývalého mocnářství, za něhož naše země prožívaly dobu svého největšího rozkvětu a blahobytu.

Od dob pokrokařství, socialismu a jiných dekadonálních směrů, které rozvrátily naši staroslavnou říši, bují u nás jen rozvratnictví, neucta k vrchnosti, špatnost a bída, neboť není jediné osobnosti, k níž by naše národy mohly vzhlížet se vši úctou a důvěrou, jako kdysi k vznešenému majestátu Jeho Veličenstva.

Račte si, Blahorodí, oživit v paměti vobnost, oduchovnělost a urozenost, která vyzářovala z Jeho Veličenstva, když po vyhlášení války nepřítelům říše poklekl na své modlitební lavici a složiv své šedivé skráň do dlaní, nechal se vyfotografovat na vlastenecké pohlednice a pro čítanky škol obecných, měšťanských i středních.

Zkrátka, má-li se život vrátit do normálních kolejí, je nám přirozeně třeba veliké říše a vládaře, z jeho rukou udělované úřady a hodnosti budou nedotknutelnými svátostmi a nikoliv pouhými si-nekurami, jež udílí a často hned zase odnímá nestálá přízeň lidu, domnívajících se, že si má sám vlásti. Víte, Blahorodí, sám nejlépe, že účta lidu k pánům a vrchnosti je soli země a že tudíž napříště je třeba odkázati lid nazpět do mezí, které mu od přirozenosti příslušají. S tohoto hlediska se cítím povinnen, Blahorodí, ke spásu našich národů, naší říše, jakož i celého světa založit novou stranu, nadstranickou Stranu císaře pána, stranu ctitelů našeho zesnulého vznešeného mocnáře.

Vděčný emigrant byl kluboce dojat:

„Až vy mne budete políbebovat, hlasť se taky. Bydlím dole v táboře, blok číslo 5.“

Což není anekdota, nýbrž příhoda, která se skutku stala.

AMERICKÉ ROZSUDKY

Komunistický tisk po celé Evropě zahájil na povel Kominformy útočnou kampaň proti americkému soudnictví, které právě rozhoduje o obžalobě proti dvaceti vůdcům komunistické strany ve Spojených státech. Všichni obžalovaní komunisté jsou samozřejmě nevinní jako beroci, protože žádná komunistická strana světe nemyslí nikdy na nic zlého a hlavně prý ne na chystání násilných převratů.

Americké soudnictví vyniká ovšem čistými rozhodnutími, o kterých je nutno přiznat, že jsou uskutku originální. Možná, že je to užipně vymyšleno, ale stalo se prý toto:

Ve státě Illinois se vykořelel vlak a při nešťastí se jeden cestující zabíj a druhý přišel o nohu. Tenlo nešťastník, jakož i vdova po zabitém značelně železniční společnost o náhradu škody. Soud přiklil vdově pět tisíc dolarů, jednohožmu však patnáct tisíc. Vdova ovšem nebyla spokojena a tázala se soudce, proč ocenuje nohu litrdřl výše než celého jejího zabitého muže. Soudce odpověděl šalamounsky:

„To je docela v pořádku, milá paní. Ten pán, který přišel o nohu, nedostal leť ani za 15.000 dolarů novou nohu, ale vdova s pěti tisícovkami snadno najde druhého manžela, který bude možná ještě lepší než byl první.“

NEJEDLÉHO VAR

Ministr vyačování Zdeněk Nejedly tepe v každém čísle obnovovaného Varu: „Pravé i levé účynky od komunistického programu.“

Co to bublá, co to v kamnech straší?
To led' Var a si vaří ruskou kaši.
Pro ruský žaludek není zlá.
Ale pro český je — nejedlá.

P.T.! OBNOVUJI STRANU

Vaše blahorodí, zajisté jste ráčil s úžasem zjistit, že mezi nově se rodícími stranami, bodlajícími v budoucnou pečovat o blaho podaných v zemích Koruny české a v zemi Hornouberské, není dosud ani jediná strana, která by oživila ideály našeho bývalého mocnářství, za něhož naše země prožívaly dobu svého největšího rozkvětu a blahobytu.

Od dob pokrokařství, socialismu a jiných dekadonálních směrů, které rozvrátily naši staroslavnou říši, bují u nás jen rozvratnictví, neucta k vrchnosti, špatnost a bída, neboť není jediné osobnosti, k níž by naše národy mohly vzhlížet se vši úctou a důvěrou, jako kdysi k vznešenému majestátu Jeho Veličenstva.

Račte si, Blahorodí, oživit v paměti vobnost, oduchovnělost a urozenost, která vyzářovala z Jeho Veličenstva, když po vyhlášení války nepřítelům říše poklekl na své modlitební lavici a složiv své šedivé skráň do dlaní, nechal se vyfotografovat na vlastenecké pohlednice a pro čítanky škol obecných, měšťanských i středních.

Zkrátka, má-li se život vrátit do normálních kolejí, je nám přirozeně třeba veliké říše a vládaře, z jeho rukou udělované úřady a hodnosti budou nedotknutelnými svátostmi a nikoliv pouhými si-nekurami, jež udílí a často hned zase odnímá nestálá přízeň lidu, domnívajících se, že si má sám vlásti. Víte, Blahorodí, sám nejlépe, že účta lidu k pánům a vrchnosti je soli země a že tudíž napříště je třeba odkázati lid nazpět do mezí, které mu od přirozenosti příslušají. S tohoto hlediska se cítím povinnen, Blahorodí, ke spásu našich národů, naší říše, jakož i celého světa založit novou stranu, nadstranickou Stranu císaře pána, stranu ctitelů našeho zesnulého vznešeného mocnáře.

Doufám, že svým podnětem sdružení v nové politické straně všechny zastávce pořádku a odvčké hierarchie, jsem uhodil na pravé struny Vašeho srdce a že sklídím Vaše plné sympatie. Pokud jde o náš stranický život, neobávajte se, že chceme schůzovati jako jiné strany, prolutné plebem. Náš vnitřní stranický život se omezi na individuální šíření našich idejí a formálně na vzájemné oslovování Vaše blahorodí, Vašnosti a pod. a na nošení kaiserrocku ve sváteční dny a slavnostní chvíle. Jinak toliko upozorňuji, že se nesrovnává se cti Vašnosti sportovati, vodili ženy do veřejných místností mimo zvláštní k tomu přiležitě chvíle, společensky se stýkati s politiky a hodnostáři, kteří se zasloužili o rozpad Rakousko-Uherska atd. Věřím však, že podobné připomínky jsou pro každého opravdového Vašnosti zbytečné a že nikdo z našich kruhů se nikdy nedopustí žádného poklesku, který by ho vyřad'oval ze strany ctitelů Jeho Veličenstva.

Vůči příslušníkům ostatních stran, na nichž lpi těžká vlna za rozpad naší staroslavné říše, chovejme se zdrženlivě, ale ze vši nám vlastní zdvořilosti a noblesnosti. Nechceme je potlačit, ale spokojimo se ve své blahovolnosti paritním zastoupením ve všech institucích a orgánech, kde jiné strany mají už své delegáty. Ovšem z hledem k zvláštnímu rázu naší strany nežadáme paritní zastoupení pro stranu jako celek, nýbrž pro každý ze tří stavů, které jsou od Přírody obmyšleny vládnouti lidu. Proto vyšleme do všech komitétů i do Nejvyšší rady po šesti zástupcích: Dva za šlechtu, dva za vysoké duchovenstvo a dva za měšťanstvo.

V očekávání Vaší solidarity a podpory účtívě se Vám klaním

Gottlob Braut
zakladatel strany císaře pána.